

The Charter of European Planning

approved by the General assembly
of Barcelona the 22th april 2013

Evropska povelja o prostornom planiranju

koju je odobrila Generalna skupština
u Barseloni 22. aprila 2013.

Creating our futures

ECTP-CEU

European Council of Spatial Planners
Conseil européen des Urbanistes

2013

The Charter of European Planning

Barcelona 2013

**The Vision for Cities and Regions - Territoires
of
Europe in the 21st Century**

**ECTP-CEU
(The European Council of Spatial Planners -
le Conseil Européen des Urbanistes)**

Context

The project “Heritage-Driver of Development” has been implemented within the Cross-Border Programme Croatia-Montenegro, under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA). The project was realized in the period March 2013-February 2015.

The aim of the project is to contribute to establishing cooperation between institutions in charge of natural and cultural heritage protection in the areas of Dubrovnik in Croatia and Boka Kotorska in Montenegro, through implementing joint programs, education, know-how transfer and awareness raising activities.

Lead partners of the project are: The Municipality of Tivat, Montenegro, functional lead partner and the Physical Planning Institute of Dubrovnik-Neretva County, Dubrovnik, Croatia. Partners in the project are: Cultural Heritage Association NAPREDAK Gornja Lastva, Tivat; EXPEDITIO Center for Sustainable Spatial Development, Kotor; Dubrovnik Neretva County Regional Development Agency DUNEA, Dubrovnik, and Public Institution for the Management of Protected Natural Values in the Dubrovnik-Neretva County, Dubrovnik.

Bearing in mind the great interest of investors for constructing along the coastal in both Croatia and Montenegro, stimulating at the same time the creation of a number of planning documents in which the values of landscape have often not been treated adequately, i.e. not in a way that would ensure the safeguarding of its character, the project partners invited on two occasions the ECTP’s representative and Honorary President, Luc-Emile Bouche-Florin, to present the newest Charter of European Planning.

The first of them was the “Balkan Landscape Forum - Challenges in implementing EU and international standards of landscape protection and management”, held in Tivat, on October 4, 2013. The Forum was organized in collaboration between the “Heritage-Driver of Development” project partners and CIVISCAPE - European Network of Non-Governmental Organizations.

This second occasion was the “Workshop on stakeholders’ participation in the process of protection, planning and management of landscape”, organized in Dubrovnik, on June 13, 2014 and in Tivat, on June 14, 2014.

Bearing in mind the importance of spatial planning in heritage planning, protection and management and deeming it as an efficient tool for encouraging public participation in processes and activities related to different issues of importance for present-day and future life of European continent, the project partners decided to translate the Charter into Montenegrin and Croatian language. By printing and providing a pdf version of the Charter they want to make it available not only to experts but to the general public in Montenegro and Croatia in an effort to contribute to a more responsible and more sustainable development of our countries.

Kontekst

Projekat „Baština – Pokretač razvoja” sproveden je u okviru Programa prekogranične saradnje između Hrvatske i Crne Gore, u sklopu komponente II Instrumenta za pretpristupnu pomoć EU (IPA). Projekat je realizovan u periodu mart 2013-februar 2015. godine.

Cilj projekta bio je da doprinese uspostavljanju saradnje između institucija nadležnih za zaštitu prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj i Crnoj Gori, kroz implementaciju zajedničkih programa, edukaciju, prenošenje znanja i aktivnosti na podizanju nivoa svijesti.

Vodeći partneri projekta bili su: Opština Tivat, Crna Gora, funkcionalni vodeći partner i Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije, Dubrovnik, Hrvatska. Partneri u projektu bili su: Kulturno-zavičajno udruženje Napredak Gornja Lastva, Tivat; Exeditio – Centar za održivi prostorni razvoj, Kotor; DUNEA - Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije, Dubrovnik i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Dubrovačko-neretvanske županije, Dubrovnik.

Imajući na umu veliki interes investitora za gradnjom duž obale i u Hrvatskoj i u Crnoj Gori, što je uzrokovalo istovremenu izradu brojnih planskih dokumenata u kojima se vrijednosti pejzaža često ne tretiraju na odgovarajući način, odnosno na način koji bi osigurao očuvanje njegovog karaktera, partneri projekta pozvali su u dva navrata predstavnička i počasnog predsjednika Evropskog savjeta urbanista (ECTP), g. Luc-Emile Bouche-Florina, da predstavi najnoviju Povelju o prostornom planiranju.

Prvi od ova dva događaja bio je „Balkanski forum o pejzažu – Izazovi u implementaciji evropskih i međunarodnih standarda u oblasti zaštite i upravljanja pejzaža”, koji je održan u Tivtu, 4. oktobra 2013. Forum je organizovan u saradnji između partnera projekta „Baština – Pokretač razvoja” i mreže CIVILSCAPE – Evropske mreža nevladinih organizacija.

Drugi događaj bila je „Radionica o učešću javnosti u procesu zaštite, planiranja i upravljanja pejzažem”, koja je održana u Dubrovniku, 13. juna 2014. i u Tivtu, 14. juna 2014.

Svjesni značaja prostornog planiranja u zaštiti, planiranju u upravljanju baštinom i smatrajući prostorno planiranje važnom alatom za podsticanje učešća građana/ki u procesima i aktivnostima vezanim za različita pitanja koja su važna za sadašnji i budući život evropskog kontinenta, partneri projekta odlučili su da prevedu Povelju o prostornom planiranju na crnogorski i hrvatski jezik. Štampanjem Povelje i izradom njene pdf verzije partneri žele da ova Povelja bude dostupna ne samo stručnjacima već i široj javnosti u Crnoj Gori i Hrvatskoj, u nastojanju da doprinesu odgovornijem i održivijem razvoju svojih zemalja.

Preface

The vision for cities and regions-territoires of Europe in the XXI st century

The Charter of European Planning is a call for all the Europeans to take control of planning of their cities and regions based on a long-term vision for the conservation of resources and the enhancement of the quality of life.

It sets out common principles and calls on cities and regions to rely on its Planners in order to put in place actions to be implemented. It establishes the roles and commitments of Planners and promotes professional standards and a shared programme for all communities in order to:

- Connect and integrate communities against fragmentation and exclusion.
- Build on the historical and cultural identity of territories to fight against standardisation and loss of identity.
- Strengthen social justice and secure the right of access to health, education, social services, including minorities and the weaker against exclusion.
- Empower people through active participatory democracy against monopolies of power groups.
- Promote general access to spaces and services, both to meet the challenge of an aging population and to facilitate the use and enhancement of places.
- Develop more affordable housing with necessary affordable services and facilities.
- Encourage a strategic approach to the economic development of cities and regions, based on their cultural and natural qualities and assets.
- Invest in the fight against climate change and in all sustainable approaches to planning at all levels.
- Develop an integrated approach networking cities and regions and promote vitality and trade, distribution and implementation of joint governance.
- Promote an integrated approach to the future of Europe's rural communities.
- Through spatial integration, create the synthesis between cultural diversity, solidarity and social cohesion, environmental systems and economic development.

Spatial Planning is a project management tool that allows all citizens, associations and businesses to achieve their potential in a collective, harmonious and balanced framework. Oriented towards action and innovation, spatial planning facilitates cooperation and social cohesion in Europe.

The 40.000 Planners of the European Council of Spatial Planners (in 27 national associations and 25 countries of the Council of Europe) are committed to being leaders of change, scientists whose profession is based on knowledge, designers and visionaries, strategic advisors and mediators, managers of cities and regions.

This text, written by a working group of colleagues, was approved at the General Assembly of April 2013 of ECTP-CEU in Barcelona.

Dominique Lancrenon
Honorary President of ECTP-CEU,
Secretary General of ECTP-CEU.

Luc-Emile Bouche-Florin
Honorary President of ECTP-CEU
Official representative of ECTP to the Council of Europe

Working Group Members, writers of the Charter:

- Luc-Émile Bouche-Florin, architect DPLG, spatial planner ENPC qualified OPQU, Honorary president of the European council of spatial planners ECTP-CEU, Vice-president of the Société française des urbanistes (SFU), former teacher at the Spatial Planning Institute, Paris-Sorbonne University.
- Paulo Correia, civil engineer and spatial planner, general director for Territorial Development of Portugal, Professor at the Department of Engineering Management, Instituto Superior Técnico, Lisbon University, post-doc and PhD in civil engineering (Lisbon University), Master of Arts in Regional Science (University of Liverpool).
- Vincent Goodstadt, spatial planner, Honorary Professor of the Manchester University, Honorary president and member of the executive committee of the European council of spatial planners ECTP-CEU, Academician of the British Academy of Social Sciences et Past President of the Royal Town Planning Institute (RTPI).

Predgovor

Vizija evropskih gradova i regija-teritorija u 21. vijeku

Povelja o prostornom planiranju predstavlja poziv za sve građane/ke Evrope da preuzmu kontrolu u planiranju svojih gradova i regija, na osnovu dugoročne vizije za očuvanje resursa i poboljšanje kvaliteta života.

Povelja postavlja zajedničke principe i poziva gradove i regije da u saradnji sa svojim planerima/kama utvrđivanju aktivnosti koje treba da se implementiraju. Ona utvrđuje uloge i obaveze planar/ki i promovise profesionalne standarde i zajednički program za sve zajednice, kako bi se:

- zajednice povezale i integrisale u borbi protiv fragmentacije i isključivanja.
- nadovezali na istorijski i kulturni identitet teritorija u borbi protiv standardizacije i gubljenja identiteta
- ojačala socijalna pravda i osiguralo pravo pristupa zdravstvenim, obrazovnim, socijalnim uslugama za sve, uključujući manjine i ranjive grupe, kako ne bi došlo do njihovog isključivanja
- ljudi osnažili, putem aktivne participative demokratije, da se suprotstave monopolu grupa koje posjeduju moć
- promovisao pristup za sve ljude prostorima i uslugama, kako bi se istovremeno riješio izazov populacije čija starost sve više raste i omogućila upotreba i unapređenje prostora

- obezbijedilo dostupnije stanovanje praćeno dostupnim uslugama i sadžajima
- podstakao strateški pristup ekonomskom razvoju gradova i regija, koji se zasniva na njihovim kulturnim i prirodnim kvalitetima i resursima
- ulagalo u borbu protiv klimatskih promjena i u sve držive pristupe planiranju na svim nivoima
- razvio integrisan pristup umrežavanju gradova i regija i promovisali vitalnost i trgovina, distribucija i sprovođenje zajedničkog upravljanja
- promovisao integrisani pristup kada se radi o budućnosti evropskih seoskih zajednica
- kroz prostornu integraciju stvorila sinteza između kulturne raznolikosti, solidarnosti i socijalne kohezije, ekoloških sistema i ekonomskog razvoja

Prostorno planiranje je alatka za upravljanje projektima koja omogućava svim građanima/kama, udruženjima i preduzećima da ostvare svoj potencijal unutar kolektivnog, harmoničnog i uravnoteženog okvira. Orijentisano ka akciji i inovaciji, prostorno planiranje omogućava saradnju i socijalnu koheziju u Evropi.

Četrdeset hiljada planera/ki okupljenih oko Evropskog savjeta urbanista (u 27 nacionalnih udruženja i 25 zemalja Savjeta Evrope) posvećeni su tome da budu predvodioi promjena, naučnici čija se profesija temelji na znanju, projektanti i vizionari, strateški savjetnici i posrednici, menadžeri gradova i regija.

Ovaj tekst, koji su napisali članovi radne grupe planera, odobrila je Generalna skupština Evropskog savjeta urbanista (ECTP-CEU) u Barseloni, u aprilu 2013. godine.

Dominique Lancrenon
Počasni predsjednik ECTP-CEU,
Generalni sekretar ECTP-CEU.

Luc-Emile Bouche-Florin
Počasni predsjednik ECTP-CEU
Zvanični predstavnik ECTP-a u Savjetu Evrope

Članovi radne grupe koji su napisali Povelju:

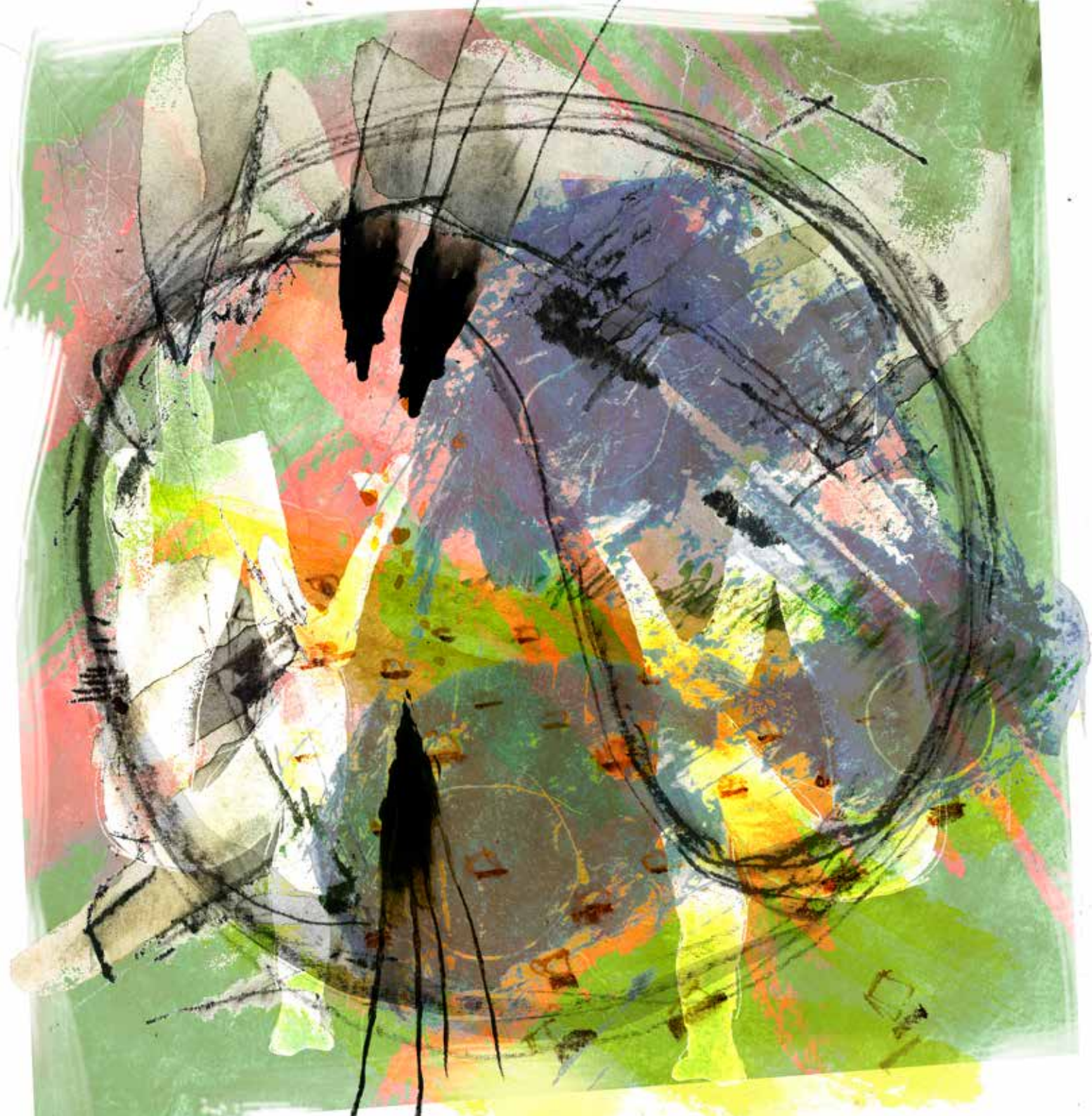
- Luc-Émile Bouche-Florin, arhitekta (DPLG), prostorni planer (ENPC, OPQU), počasni predsjednik Evropskog savjeta urbanista ECTP-CEU, potpredsjednik Francuskog udruženja urbanista (SFU), bivši predavač na Institutu za prostorno planiranje, Univerziteta Sorbona u Parizu.
- Paulo Correia, građevinski inženjer i prostorni planer, generalni director Teritorijalnog razvoja Portugala, profesor na Odsjeku za inženjerski menadžement, Instituto Superior Técnico, Univerziteta u Lisabonu; završio postdoktorske i doktorske studije u oblasti građevinarstva (Univerzitet u Lisabonu), magistarske studije u oblasti regionalne nauke (Univerzitet u Liverpulu)
- Vincent Goodstadt, prostorni planer, počasni profesor na Univerzitetu u Mančesteru, počasni predsjednik i član izvršnog komiteta Evropskog savjeta urbanista ECTP-CEU, član Britanske akademije društvenih nauka i bivši predsjednik Kraljevskog instituta za prostorno planiranje (RTPI).

Summary

The call to action	11
The Charter	13
PART A	15
THE VISION FOR EUROPE'S CITIES AND REGIONS - TERRITOIRES	15
1. Integrated & connected cities and regions (territoires)	15
2. Social Cohesion & Connectivity	17
3. Economic integration & connectivity	20
4. Environmental Connectivity	24
5. Spatial integration: synthesis	27
PART B	33
THE ROLE FOR SPATIAL PLANNERS	33
THE CHALLENGES TO EFFECTIVE PLANNING	39
PART C	39
THE COMMITMENTS OF PLANNERS IN EUROPE	39
1. The Planner, as a leader of Change, is committed to:	40
2. The Planner, as a Scientist, is part of a knowledge-based profession which is committed to:	41
3. The Planner, as a Designer and as a Visionary, is committed to:	42
4. The Planner, as a Political Advisor and Mediator, is committed to:	43
5. The Planner, as a manager of Cities and Regions (territoires), is committed to:	45
ANNEX	47
Historical Background	47
Key Terms	48
Aknowledgements	48
References	49

Sadržaj

Poziv na akciju	53
Povelja	55
DIO A	57
VIZIJA EVROPSKIH GRADOVA I REGIJA – TERITORIJA	57
1. Integrirani i povezani gradovi i regije (teritorije)	57
2. Socijalna kohezija i povezanost	59
3. Ekonomska integracija i povezanost	62
4. Ekološka povezanost	66
5. Prostorna integracija: sinteza	68
DIO B	73
ULOGA PROSTORNIH PLANERA	73
Izazovi za efikasno planiranje	73
Uloga prostornih planera	75
DIO C	78
OBAVEZE EVROPSKIH PLANERA	79
1. Planer, kao predvodilac promjena, obavezuje se da će:	79
2. Planer, kao naučnik humanista, je dio stručne profesije koja se zalaže za:	80
3. Planer, kao projektant i vizionar, obavezuje se da će:	81
4. Planer, kao politički savjetnik i posrednik, obavezuje se da će:	83
5. Planer, kao menadžer gradova i regija (teritorija), obavezuje se da će:	84
DODATAK	87
Istorijski pregled	87
Osnovni pojmovi	88
Izrazi zahvalnosti	89
Reference	90

The call to action

1. Europe needs cities and regions (territoires) which are strong and good to live in. Spatial Planning is therefore vital to the future for Europe. In particular, it helps sustain our shared resources of land, air and water which are subject to ever-increasing development pressures. This requires effective planning if Europe is to have sustainable economic development and fair and just societies. The particular strength of Spatial Planning is its ability to deliver the opportunities and counter the threats that arise from new development. It is therefore long term in its perspective but urgent in its actions.
2. The principles set out in this Charter of European Planning need to be embraced by all those within government, local authorities, agencies, civil society, NGOs and the private sector. This Charter therefore provides a common point of reference for all those with responsibility or power over the future of Europe's cities and regions (territoires).
3. The Charter of European Planning is therefore not only addressed to professional planners but it is also a call to action to all whose policies and programmes will shape the future of Europe, its cities and regions (territoires), and all other areas, including remoter rural and island communities. The Charter therefore contains:
 - The Common Vision and Principles to which planners across Europe are committed, and which give direction to their actions to deliver greater and long lasting coherence and cohesion. This will be achieved through developing a network of cities and regions (territoires) which are connected at all scales and with all of society;
 - A Shared Perspective and Agenda for collaborative action by all policy makers and actors at all levels of civil society including government, business, educationalists, NGOs, community interest groups and especially individual citizens.
4. Planning enables communities to formulate strategic Visions to achieve their future aspirations. Such visions have the potential to have significant and direct impacts creating great places and delivering a more sustainable future for communities throughout Europe. Spatial Planning operates at all scales from neighbourhood plans to national, cross boundary and European frameworks.
5. The diversity of Europe is reflected in the local distinctiveness and cross-disciplinary nature of the planning profession across Europe. This ensures that planning takes account of the diversity of its cities, regions (territoires) or other areas in terms of their geography, environments, landscapes and cultures. The ECTP-CEU represents planning organisations which operate within a wide variety of planning systems. This Charter therefore does not advocate a single particular system but emphasises the potential value of planning as a positive tool and a creative endeavour in whatever administrative framework within which it has to operate.

- 6.** Spatial Planners are therefore guardians of the future of Europe. Through the ECTP-CEU they pursue the following threefold agenda to support Europe in its progress towards meeting the challenges it faces:
- Providing advocacy on the actions required to secure the future of European communities and their spatial context;
 - Seeking alliance with those who share the common cause in planning the future for Europe; and
 - Pursuing action through the work of its members in delivering the Vision for local communities, cities, regions (territoires) and Europe as a whole.

The Charter

- 7.** In order to provide a basis for implementing this agenda, the ECTP-CEU has prepared this Charter of European Planning. This Charter builds on the 2003 New Charter of Athens and identifies the specific characteristics of the planning discipline and its potential. It seeks to reinforce confidence, cohesion and solidarity in the practice of Spatial Planning.
- 8.** Part A of this Charter of European Planning presents a Vision for the future of European cities and regions (territoires) in response to the challenges that Europe faces. This is a Vision of a network of cities and regions (territoires) which will:
 - contribute to the well-being and quality of life of their inhabitants and other stakeholders;
 - retain the cultural richness and diversity, inherited from long histories;
 - become more closely connected through a wide range of functional, social and cultural linkages;
 - be increasingly competitive whilst striving for complementarity and co-operation; and
 - integrate the man-made environment with the natural ecosystems, while preserving biodiversity, and taking into account the need to tackle climate change.
- 9.** Part B of the Charter of European Planning sets out the Roles for Spatial Planning and planners in delivering the Vision in light of the key global challenges that Europe faces. There are long established core principles of planning which remain as valid today as they ever were. However they have been reinforced in this Charter to reflect the new issues and the new policy foci that are emerging in the first quarter of the 21st Century.
- 10.** Part C of the Charter of European Planning sets out the Commitments that the planners of Europe have for implementing the Vision set out in Part A. The planning profession is united through these commitments in order to promote professional standards and a shared agenda for all communities.

PART A

THE VISION FOR EUROPE'S CITIES AND REGIONS - TERRITOIRES

1. Integrated & connected cities and regions (territoires)

Integrated through Space

- 11.** Throughout the 20th century, planning has continuously tackled the threats to the quality of life in European cities and regions (territoires). These range from the greater metropolitan regions (e.g. London and Paris) to the remoter rural and island communities (e.g. in Norway and Malta). Our urban areas suffer from the decline of traditional industries, social exclusion, unemployment, sprawling developments, declining town centres, criminality, heavy pollution and environmental degradation. Rural areas, whilst often benefitting from a better quality of living environment experience economic pressures which are often combined with a loss of basic services and access to amenities.
- 12.** These trends in town and country have been compounded by globalisation and a growing cultural homogenisation. This is giving rise to new development pressures and an erosion of local identity. Consequently, the current condition of the cities and regions (territoires) of Europe is far from ideal. They face daunting challenges which require better integration of the activities of government, communities and business interests.
- 13.** Integration will be achieved through urban networks, many of which transcend national boundaries within the European Continent and its neighbours. The integrated city and region (territoire) requires sensitivity in terms of the connection of the built and natural environment. It also requires efficient and effective connections between individual urban activities, infrastructure networks, and information and communication technologies.

- 14.** This Charter for European Planning therefore promotes a Vision of Europe based on Integrated and Connected Cities and Regions (Territoires) which have good accessibility for all who live, work and visit there and which are globally connected. This Vision is the goal towards to which we, the planners of Europe, are committed - a goal that can be achieved by the combined efforts of all stakeholders in urban and rural development and management.

Integrated through Time

- 15.** Our vision is a future for Europe that also connects to its past. European cities and regions (territoires) are distinguished by a long history of development, closely reflecting the characteristics of the institutional, cultural, social and economic structures of its population. It is this history and diversity which creates local distinctiveness and identity.
- 16.** The past provides invaluable lessons for the future in terms of the problems that must be avoided and the opportunities that can be created.
- Cities and regions (territoires) must retain their distinctiveness and reduce the tendency for them to become homogenised and their urban form fragmented;
 - Human activities must be located within the urban core and the tendency to sprawl into the hinterland, consuming rural and natural areas must be reversed;
 - New transportation and infrastructure networks must be constructed but not in ways that encourage dispersed patterns of activities and militate against sustainable modes of transport;
 - Established communities must be supported and no longer become absorbed into an indistinct urban mass and hence lose their identity and character.
- 17.** There are many features of present city life which we cherish and value, and which we hope to bequeath to future generations. A key problem with our existing cities is the limited connectivity, not only in physical terms, but also in relation to the temporal links of the multi-cultural roots, which have created our own identity and local distinctiveness. While we expand our physical connections across space, we must establish ways to preserve our cultural distinctiveness across time.

2. Social Cohesion & Connectivity

Social balance

- 18.** Our Vision is a Europe that promotes social justice through cohesion and connectivity. The future welfare of humanity requires people to be considered both as individuals, with human rights that need to be safeguarded, and also as people within the context of the communities to which they belong. This is an important consideration for the integration of cities and regions (territoires) within Europe which need to balance the interests of society as a whole, with the needs and rights of minorities and individual citizens.
- 19.** There are increasing social inequalities, which are exacerbated by unregulated markets and globalisation. Greater social cohesion is needed to provide a higher degree of security and greater sense of safety for cities and regions (territoires), and other areas. This has to go beyond facilitating multi-cultural expression and exchanges. For example, greater connectivity will provide a wider range of economic and employment opportunities for all people living and working within it. At the same time, it will secure more equitable access to education, health and other social facilities. To tackle these social issues it is necessary to develop new approaches to governance and community engagement that involve all stakeholders. Without this, social problems, such as unemployment, poverty, exclusion and criminality will not be tackled effectively.

Cultural Diversity

- 20.** With the growing trend towards integration in the European Continent, cities and regions (territoires) need to re-emerge as truly multi-cultural, as well as multilingual. New connections will increase mobility and the potential for integration. This connectivity needs to be managed with cultural sensitivity so as to enable people both to maintain their social, cultural and historical heritage and character, and to play a full role in the decisions which will affect their social and physical environment. Without sensitivity we will not achieve the type of cultural and social integration which can balance the need to maintain diversity with encouraging integration and common values and vision for shared places and landscapes.

Community Involvement & Empowerment

21. Current systems of urban governance are often limited by the views and votes of permanent more affluent residents or powerful business interests. This results in priority being given to lobby groups. European cities and regions (territoires) in the future need to have a greater regard for the needs and well-being of all social groups. This goes beyond the views of current local residents or vested interests. The needs of marginalised and excluded groups (e.g. foreign low-skilled workers), as well as highly mobile professionals (residing for long or short periods) need to be recognised. However this must be sensitive to the reactions of local established and endogenous communities to the impacts on their quality of life.

22. New systems of representation and participation are needed

- Providing new forms of access to information;
- Promoting the greater involvement of 'active citizens' networks; and
- Supporting local democracy and empowering communities.

Such actions will help all residents and stakeholders to establish their voice and engage in meaningful and real participation in shaping their future. This also requires sufficient time to be built into processes of Spatial Planning in order that social links can be established, and genuine engagement facilitated.

23. All groups need to be given the opportunity to show how they can contribute to improving the entire community and add value as a result of their skills and knowledge. This is consistent with the Leipzig Charter (2007) and the Toledo Declaration (2010) which stress the importance of the engagement of town planners and the essential role played, among other actors (property, financial stakeholders, residents, and public authorities) by urban planners, as a component of the 'urban alliance' needed to reinvent the existing city.

Connections between generations

24. The changing balance between the different age groups of an ageing European population brings new and growing social challenges. These must be addressed not only in social and economic terms, but also in the establishment of adequate community support networks and infrastructure. This includes planning for the retired and elderly, for example in terms of the ease of access and the management of public spaces.

Social identity

- 25.** The identity of individuals is strongly related to their identity with their cities and regions (territoires). There is great diversity in the character of cities and regions- territoires in different parts of Europe. Each city and region (territoire) has its own cultural and social diversity, which is enriched by the introduction of new identities through immigration.
- 26.** In the Integrated City and Region (Territoire), the interchange between cultures in the urban environment through communication and gradual fusion gives city life a much greater richness and diversity. This in turn adds to its overall attractiveness as a residential environment, and as a place for work, education, business, and leisure.

Travel, Transport, Mobility and Accessibility

- 27.** The Spatial Planning of the Integrated City and Region (Territoire) involves the full integration of transportation and land use policies. They must be complemented by imaginative urban design and easier access to information. Ease of movement and access will be a critical element of city living, together with greater choice in the mode of transport, for example, through better information or virtual access enabled by new technologies.
- 28.** There is also a need to minimise travel distances for basic goods and services through efficient, pleasant, sustainable, and economical connections between places. This requires the provision of a variety of transportation systems for people goods and information. This gives priority to energy-saving, local sourcing of goods and services, and pays respect to environmental concerns. At the local scale, technology and traffic management needs to be deployed to reduce the reliance on the use of private vehicles. At the strategic scale, linkages between neighbourhoods and the improvement of inter-modal exchange within cities and regions (territoires) will facilitate the development of the European transportation network.

Housing, Facilities and Services

- 29.** In order to meet the needs of present and future citizens, housing and services will have to become increasingly accessible - their provision will be flexibly adjusted to new and emerging patterns of needs. More housing will be provided at affordable prices, in addition to educational, commercial, cultural and recreational facilities and services. These must be supported by running costs that citizens can afford, and complemented by a strong sense of community identity, ownership and security.

3. Economic integration & connectivity

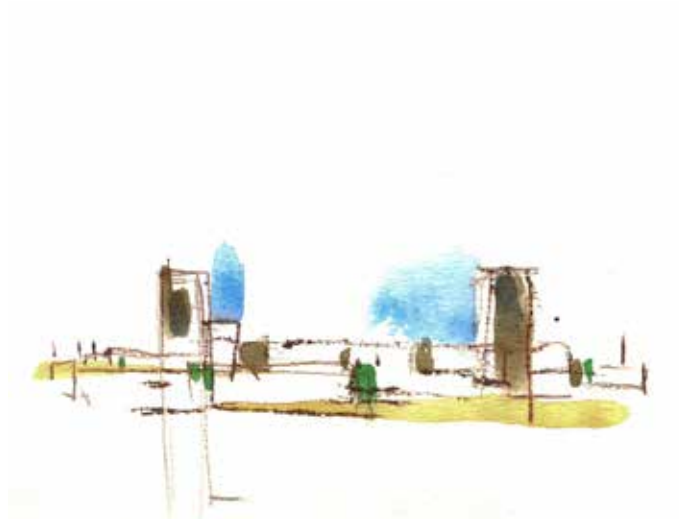
- 30.** The economic activities of Europe's cities and regions (territoires) are strongly connected. This interdependence can induce greater productivity and increase global competitiveness. However, this means that they are potentially both responsive and vulnerable to changing local and external conditions that arise from the volatility of the global economy. Our Vision is of a Europe that promotes strong and sustainable economic competitiveness.

Globalisation and Regional Specialisation

- 31.** Economic activities are influenced by a combination of two main forces: globalisation and local or regional specialisation. New economic activities have become increasingly knowledge-based, with both production and services applying innovative technologies. At the same time, there is an increasing demand for specialised and refined products and services associated with particular traditional production methods and typical places of origin.
- 32.** In this economic context, the regional influence of cities is becoming more extensive as the commuting distances and scope of the markets they serve are becoming larger. In addition, local economies are increasingly connected with the economies of other cities and regions (territoires), both nationally and internationally. Cities therefore can no longer be planned in isolation. Inter-city cooperation and competition are becoming the norm and Europe's mega-regions are becoming its economic powerhouses.
- 33.** Therefore a balance must be found between the local and external factors that are currently causing these changes. This is the strategic challenge for European cities and regions (territoires). In this context there are critical choices about the potential economic futures for any individual city or region (territoire). A planned approach is necessary to evaluate future options in terms of local needs and economic identity, as well as in light of the demands arising from global factors.
- 34.** This needs to be balanced with the need for energy savings; the integration of urban and peri-urban areas; a renewed approach to the promotion of renewable energy sources; the role of agriculture and forestry; and the support for essential green infrastructure and ecosystems. In addition the special position of small and detached communities, such as Europe's islands, needs to be recognised, for example in terms of their sensitivity to market changes and their limited scope for achieving economies of scale that are able to be realised elsewhere.

Competitive advantages

- 35.** The competitive factors affecting economic activities are highly diverse and combined in different ways in each city. These include such factors as cultural and natural heritage, the existence of educated and skilled work forces, pleasant environments and landscapes as well as their strategic location. The future development of European cities and regions (territoires) must not be to the detriment of their economic diversity, but must sustain it.
- 36.** Significant competitive advantage can be achieved by capitalising on the cultural and natural qualities of cities, and promoting their uniqueness and diversity. In addition, providing a pleasant, healthy and safe living and working environment will add considerably to their attractiveness for future economic activities, and help counter the homogenising impact of global corporate activities.
- 37.** A successful city or region (territoire) therefore utilises the best of its existing characteristics to position itself economically. It must constantly adapt so that it maintains its advantages through an evolving environment. Trends must be continuously monitored, and future scenarios regularly examined in order to anticipate both positive and negative forces, and to respond appropriately.

Networked Cities and Regions-Territories

- 38.** Cities and Regions (territoires) must cooperate in order to maintain and increase their competitive advantages. The resulting collaborations will vary according to the local circumstances, for example:
- an association of similarly specialised cities, which through functional and organisational co-operation reach the visibility, the size and productivity needed to be globally competitive;
 - a linking of cities with different specialisations in order to supply each other; with specialisation guiding the allocation of public projects among the same cities; or
 - a network of cities connected to each other in a flexible system of exchange of goods and services or sharing common economic and/or cultural interests to strengthen their profile and thus their competitive advantage.
- 39.** Such networks of cities and regions (territoires), connected in various ways, will determine the distribution, development and strength of economic activities throughout Europe. This has special implications for metropolitan governance and an integrated approach to rural investment.

The Metropolitan Dimension

- 40.** Europe is confronted not only with a rapid rate of urbanisation but also with a growth in the scale of urban complexes. The attraction exerted by urban areas, is being reinforced by global competition. This has given rise to the emergence of around 100 metropolitan areas in Europe within which over 60% of Europe's population live. These closely linked groupings of towns and cities form the drivers of change in Europe – they are the focus of economic development, social challenges and environmental pressures.
- 41.** The intensity of exchange in terms of the movement of people, goods and capital is the engine of the economic and cultural development of cities. This once favoured the concentration of urban spaces, but new communication and transport systems and governance arrangements are leading to more extended metropolitan areas, and the emergence of mega-urban regions. The metropolitan dimension challenges the traditional concept of city as free standing entity but these trends cannot to be allowed driven solely by market forces or short term economic benefits without resulting in great social and environmental costs. In other continents rapid and unsustainable urbanisation are giving rise to mega-regions in which social and environmental costs are subordinated to economic growth. This is contrary to the policies being pursued in Europe endeavour.

- 42.** European towns and cities must however remain competitive. This requires two streams of action. On the one hand, enhancing the historical urban landscape as an essential part of the competitive advantage of Europe since the cultural capital contributes to the formation of the idea of citizenship and the creation of value. On the other hand, new forms of urban governance are needed to provide an effective institutional capacity for sustaining competition and simultaneously protecting the heritage of our cities and regions (territoires). This is best achieved through planning at a metropolitan level.

Remoter Rural and Island Communities

- 43.** In addition to the recognised priorities for urban development, it is necessary to recognise the special needs of rural communities. Many rural areas are increasingly becoming part of an urban hinterland. The needs of these rural communities need to be recognised, especially in terms of affordable housing for local people. However, there are more remote communities which are less accessible to employment, higher order services (e.g. hospitals and higher education) and other opportunities within urban areas. Island communities in particular have added challenges in terms of costs and transportation.
- 44.** Traditional rural activities have declined in these remoter areas and there are pockets of high unemployment, where the situation is made more difficult by their relative remoteness. In particular areas there are major environmental problems and constraints. These are often compounded by social and economic conditions and where there is a particular need to support the provision of local facilities and to address local housing and employment needs. These areas however are a key part of the future for Europe, for example in food production and the provision of natural resources (e.g. minerals and timber production) as well as underpinning the tourist economy. Spatial Planning is essential to the promotion of an integrated approach to the future of Europe's rural communities.

4. Environmental Connectivity

Sustainable Development

- 45.** The relationship between people and their environment is fundamental. It builds a shared identity and quality of life that is based on a shared cultural and natural heritage. Such connections between health, lifestyles, and the quality of life and the sustainable use of our ecosystems, landscapes, natural and open spaces, and energy.
- 46.** Sustainable development, therefore, requires the maintenance, enhancement and creation of natural resources that are within our towns and cities or that provide services for them. This involves:
- The wise use of resources, especially, non-renewable natural resources of land, air and water;
 - The careful management of resources related to real needs and not simply to consumer demand and a reduction in consumption by promoting best practice in re-use and recycling of resources;
 - The protection of cities from pollution and degradation, so that they can maintain their environmental quality;
 - Unprecedented levels of efficiency in energy production and use, with an increasing use of renewable energy sources being a priority;
 - A self-sufficient approach in the treatment and re-use of waste products, eliminating the export of waste to other communities at home or abroad.

Promoting Health & Quality of Life

- 47.** Environmental management and the practical application of the principles of sustainability will lead to towns which are healthier overall. Therefore cities and regions (territoires) need to be planned to provide opportunities for healthier living, for example, in terms of living conditions or activities. In the future health hazards from toxic substances need to be eliminated, whether this is in food supplies, industrial processes, effluent, transport emissions or other materials. Similarly, cities need accessible open spaces, green transport and decent housing conditions in order to promote healthier life styles and quality of life. These measures must be complemented by a wide range of health and social services, with an emphasis on prevention, that are accessible to all citizens.

Ecosystems

Maintaining ecosystems is not only a source of human well-being, but also a prerequisite for our survival. Biodiversity must be protected and safeguarded, keeping in mind that human beings are part of biodiversity. Environmental quality is also a major factor in guaranteeing social and cultural cohesion, and it contributes to economic competitiveness.

- 48.** A sensitive approach must also be used to minimise the risks and impacts that might arise from natural disasters. For example, rivers, torrents, and floodplains require catchment zone management to mitigate the effects of floods and other extreme weather phenomena caused by climate change and poor engineering. Flood damage will be contained, by limiting urban development in areas of risk through appropriate zoning. Urban forests and green areas in and around towns need to be increased, so that they are able to play a major role in improving air quality and stabilising soil erosion and temperature levels. Catastrophic effects of earthquakes will be controlled using protection measures for both existing and new buildings.
- 49.** Ecosystem thinking should therefore be developed through the theory and practice of planning, with research and in planning education to recognise the economic value of natural resources, biodiversity, energies, water, waste management, and limit and mitigate the effects of climate change which are already evident.

Landscapes

- 50.** The landscape is vital to the quality and diversity of European cultural identity, ecology, environment and society, and contributes to the economy of all cities or regions (territoires) through its protection, management and planning. The landscape relates to any piece of region-territoire, as perceived by people, and its character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors.
- 51.** Landscape is an important factor for the quality of life, individual and social well-being of people: in urban and rural areas, in degraded areas as well as high quality areas. Landscape is therefore an expression of the diversity of shared multi-cultural and natural heritage.
- 52.** An integrated approach to landscape in planning policies is essential to ensure its cultural, environmental, social and economic value. It needs to be integrated into any policy which has possible direct or indirect impact on landscape. Active public involvement in the development of landscapes, participatory democracy is a key factor in ensuring that landscape development policies have public support.

Natural and Open Space Heritage

- 53.** The opportunity must be provided for all to live and work in proximity to well-maintained elements of cultural and natural heritage. In addition, individual natural and cultural heritage resources need to be preserved and enhanced. This includes archaeological sites and monuments, traditional neighbourhoods, parks, squares, and other open spaces, water features (lakes, rivers, wetlands and the sea shore) and nature reserves amongst others.
- 54.** All such elements are essential components of people's surroundings. Spatial Planning is an effective tool for the protection and enhancement of these elements, and the vehicle for developing new open spaces and renewing damaged landscapes which connect the urban fabric and mitigate the adverse impacts of unmanaged urbanisation.

Energy

- 55.** New forms of energy, obtained from non-polluting and renewable resources, must be used to meet the energy needs of 21st century, especially in transportation and domestic buildings. In addition, energy delivery systems and facilities need to be highly efficient for instance harnessing new technologies to reduce energy consumption dramatically. Such innovations will have very positive side effects in curbing air pollution, greenhouse gases and climate change.

5. Spatial integration: synthesis

56. Cultural, social, environmental and economic cohesiveness lie at the heart of Spatial Planning. Spatial Planning provides such a nexus. Our Vision for Europe is the spatial integration of our cities and regions (territoires) in order to maximise the benefits in terms of:

- Cultural diversity;
- Social cohesion and solidarity;
- Environmental connectivity; and
- Economic integration.

Spatial linkages

57. Through careful Spatial Planning and other appropriate policy interventions, the networks in cities and regions (territoires) will be enhanced. The essential functions of city, its centres and other key nodes will be maintained and improved; communications and public transportation networks must serve these efficiently, and maintain their vitality. At the same time, the natural areas, landscapes and ecosystems of Europe will be effectively protected. Green Infrastructure will help manage and promote urban development and promoting awareness of their value.

58. This will also maintain and enhance the wellbeing and attractiveness of European cities and regions (territoires), thus contributing to an improved quality of life for all. There are a number of policies, measures and interventions, in which the planner should play a key role. These include:

- the revival of urban design to protect and enhance the public realm (e.g. streets, squares, footpaths and 'green links');
- rehabilitation of degraded or poorly planned places and buildings;
- measures to facilitate meeting places and opportunities for community living, access to cultural, leisure and recreational facilities;
- measures to ensure the individual and collective feeling of security;
- the creation of 'great' places and landscapes inspired by the specific genius loci, thus enhancing diversity and character; and
- the conservation and management of all significant elements of natural and cultural heritage.

- 59.** Each of these positive interventions will be handled in different ways in each city or region- territoire, depending on local cultural, social, environmental and economic conditions. At the same time cohesion within the European Continent will increase, as its administrative and social structures mature, and guidelines on planning matters are gradually incorporated throughout Europe. Through this process, common objectives for the cities and regions (territoires) of European Continent will come to be widely accepted, and their diversity and the unique character of each will be highly prized and maintained.

European Spatial Planning

- 60.** The future development of Europe must be:

- Driven by values based on equity and justice;
- Inclusive of all its citizens, taking account of their local needs and aspirations;
- Sustainable in its impacts on its natural and human ecosystems; and
- Integrated across borders and between sectoral interests.

- 61.** Spatial Planning is the practical expression of these concepts enabling equal opportunities for citizens and enterprises to make the most of their potential, wherever they are located. Because of its integrative nature, Spatial Planning has the potential to coordinate policy actions in a way that is sensitive to the needs of local communities. It is based on a set of principles for harmonious, balanced, efficient, sustainable territorial development. It builds on the Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent (COE: Hanover The City 2002) and on the European Spatial Development Perspective (ESDP) and reflects the Leipzig Charter, 2007 and Toledo Declaration, 2010.
- 62.** Spatial Planning is action-oriented in its very nature. It is a means for achieving equity among citizens and the best use of Europe's territorial diversity, which is a considerable comparative advantage particularly in an era of global turbulence. It enables the wise use of land, air and water resources. It is vital to Europe's economic future. It embodies the principle of subsidiarity. It therefore promotes economic and social cohesion as it translates the principles of balanced and sustainable development into practical actions for individual cities and regions (territoires).
- 63.** European policies affect the economic competitiveness, social conditions and environmental viability of all Europe's cities and regions (territoires). However without effective Spatial Planning the future economic development of Europe will be unbalanced, increase social inequalities and erode our vital ecosystems. Spatial Planning considerations must therefore be embedded in the full range of European policies, to support their efficient delivery through spatial frameworks for decision at all levels of government that enable:

- Stronger polycentric development and innovation by enabling the networking of cities through collaborative development planning to achieve agglomeration economies;
 - The promotion of integrated rural investment; Integrated visions for urban and rural areas that identify new forms of partnerships and governance, that provide appropriate public services of general interest;
 - Regional cooperation throughout Europe based on strategic plans for the provision of adequate infrastructure capacity and the development of more sustainable infrastructure networks;
 - A coherent context for strengthening and extending the Trans-European Networks (TENs);
 - A holistic approach to trans-European risk management, including the impacts of climate change; and
 - More resilient structures for the support of ecological and cultural resources and the coherent management of natural and cultural assets throughout Europe through development frameworks based around our natural regions (e.g. water basins and ecosystems).
- 64.** Europe's cities and regions (territoires) also have increasing interdependence between different levels of government, and between different areas of public policy, as well as between EU member states and neighbouring countries. The key challenges that Europe faces therefore demand closer cooperation between states, regions, cities (including small and medium sized towns), other regions (territoires) and sectoral policies at all relevant levels. Spatial Planning is the most effective means of facilitating this cooperation, and can achieve smart, inclusive and sustainable growth and territorial cohesion in Europe, especially for metropolitan areas.

Spatial Integration: Approach to Spatial Synthesis

- 65.** Spatial integration in appraising tasks and setting policy requires an integrative pro-active and participatory approach to design, communication and monitoring. The approach required depends on who is involved, the stage of the planning process, and the planning or political context. In some situations an informal and more experimental approach may be desirable or necessary. However the principles apply whether spatial planning involves city expansion, urban development, new extensions, new infrastructures, regeneration sites, renewal interventions, local initiatives and single projects.
- 66.** Planning activities and interventions apply to all types of areas: residential areas, historic centres, inner cities, business centres, commercial areas, industrial areas, ports and harbours, tourist and leisure locations, green areas, urban parks, rural areas in the urban fringe and transport infrastructures and networks. Its actions enhance qualities or quantities in these communal assets. It deals with the protection of quality, the reduction or enhancement of quantity, the supply of quantity and quality, and the management of both. It addresses questions of how to achieve or stimulate: cleaner air, soil and water; a reduction of waste production and pollution, the use of resources and energy use; better possibilities for flora and fauna; the green economy and the supply of green energy; the use of sustainable forms of transport; the involvement of all relevant actors and public participation.
- 67.** In order to achieve an integrative, open, participatory and interactive process towards territorial cohesion it is critical to plan for coherent social-economic or environmental areas. It is therefore critical to evaluate and recognise where administrative areas do not relate to the areas within which people search for work or housing or within which they do business or live and plan cooperatively with adjoining areas. Similarly where the governance arrangements for planning are fragmented it is essential that all relevant stakeholders are part of the decision making process and not mere consultees, or allowed to opt out of it. The resulting integrative approach allows a proper assessment of the strengths and challenges of the area, the definition of realistic opportunities and scenarios, and ultimately optimal spatial policies for the future development of an area, whether at the local or strategic level.

PART B

THE ROLE FOR SPATIAL PLANNERS

The Challenges to effective planning

Integrated through Space

- 68.** The principles of Spatial Planning are embedded in theory and practice of planning throughout Europe. These principles, which underpin Part A of this Charter, need to be continually reformulated and strengthened to reflect emerging issues. The twenty first century faces new priorities and policy focus in view of the pervading major global challenges. These include the challenges of increasing rapid urbanisation, growing poverty and inexorable climate change which form the basis of agenda for planners globally. Without effective planning there will be no longer-term spatial Vision for the development of Europe.
- 69.** It is now more than ever necessary for planners to be outward looking, to assert the value of Spatial Planning and to seek to influence on the wider planning community (e.g. NGOs and private sector) and governments. Other organisations are also seeking to recognise effective planning as critical to the delivery of their agenda, e.g. European Environment Agency work on the quality of life in towns and cities, and Council of Europe / CEMAT work on territorial democracy. These goals are supportive of the EU policy of greater Territorial Cohesion. This is also a concern within the Council of Europe. Any enlargement of the EU will change the geographical balance of European Continent. Territorial Cohesion requires effective planning at all levels across the European Continent.
- 70.** The challenge is to make practical sense of territorial cohesion, in such a way as to include notions of diversity and multi-level governance. This includes recognising that planning needs to be more responsive to the interplay of economic and social systems at different but interacting scales. This requires a reformulation of the concept of polycentricity with flexible spatial arrangements.

- 71.** There is a need to create space for the citizen in decision making and to balance technocratic with the informal evidence and information that is embedded in the knowledge of local communities. This cannot be achieved by top-down targets and policies which are applied uniformly to all areas. There is a need for specific place-based approaches and actions in order to reflect the distinctiveness of places and regions and move away from any formulaic approach to policy making. It also requires new forms of engagement leading to a converging agenda between all parties.
- 72.** However, the context within which Spatial Planning takes place is subject to extraordinary rates of change. In the European context five key factors are changing the environment for planning:
- a.** The global Economic Crisis has resulted in priority being given to the agenda for jobs and growth. However a reliance on unregulated free markets or poorly structured financing of development has been a key problem. There is, therefore, a need for greater stability in the basis of economic policy by moving away from a system based on monetary pricing of goods and services to one based on the real economic value of resources and assets and transparent financing structures. This will be linked to more efficient means of production and will have to be applied in ways that maintain a level playing field. Sound strategic planning is therefore essential to counteract market fluctuations that have created many of the urban problems.
 - b.** Climate Change is a priority concern. Achieving the principles set out in our Vision (Part A) that relate to compact cities and regions (territoires) requires stronger control over the on-going, undesirable high levels consumption of land, which are producing urban sprawl and geographically dispersed development. Promoting greater resilience and self-sufficiency locally to cope with the increasing environmental vulnerability of cities and regions (territoires) will be essential. There is therefore a need to move away from relying solely on the controlling land-use zonings. This needs to be complemented by integrated 'demand-management' planning policies (i.e. changing unsustainable patterns of behaviour). In addition, local professional and political leadership in tackling Climate Change should not be delayed in the expectation that national government will take the initiative. Local action plans must drive change.
 - c.** The Ecosystems upon which our economies and communities depend are under great threat, particularly our water cycles and soil systems. The protection and management of biodiversity and landscapes has to become a mainstream planning activity. The integration of urban and rural planning, in particular through the management of ecosystem services (e.g. water resources and food production) is therefore an important new paradigm for planning.
 - d.** Pressure on Public Spending on welfare and services of general interest threaten the deliverability of spatial plans. This, amongst other things, risks:
 - Loss of expertise in planning;
 - Failure to deliver the required infrastructure; and

- Plans being allowed to get out of date.

If these risks become reality then there will be significant barriers to economic recovery, social wellbeing and environmental conditions.

The Role for Spatial Planners

- 73.** Spatial Planning is cross-disciplinary involving different professionals and actors in complex processes. The planner's role responds to developments in society and planning laws and policies. These vary according to the different political and social frameworks in every country where planners are engaged whether this be as visionaries, technocrats, managers, advisors, mentors, or instructors.
- 74.** Compared with other disciplines, spatial planning is distinguished by its primary focus on the interests of society as a whole, the settlement or the region as an entity, and the longer-term future. Spatial planners are strongly committed to serve and protect the general interest and local democracy. Their own independence and objectivity is essential if they are to fulfil their key role as leaders of change in society towards a more sustainable and secure future for the European Continent.
- 75.** Spatial planners analyse, draft, implement and monitor development strategies, supporting policies, programmes and key projects. Like other disciplines, they also contribute to professional training and research in order to relate education continuously to the requirements of the present and the future. Planners engage actively in the various phases and scales of the planning process, although they cannot be equally involved in all of them at the same time.
- 76.** Planning is not solely concerned with plan preparation. It is also part of a political process aiming to balance all relevant interests – public and private – so as to solve conflicting demands on space and development programmes. This points to the importance of the role of the planner as mediator. Now and in the future, the mediation and negotiation skills of planners will become increasingly important.
- 77.** The planner's role will thus be more demanding than at any time in the past. It will require increased design, synthesis, managerial and administrative skills, in order to support and guide the public planning process during all its phases. It will also demand a scientific approach, the achievement of social dialogue and agreements, which can recognise individual differences, as well as the political nature of decisions, and lead to the implementation, management, and on-going monitoring and review of plans and programmes.
- 78.** There is a real danger in public policy approaches having a short term and fragmented perspective. This generally results in temporary solutions and creating further problems in the longer term. There is an even greater need for professional planning advice in government institutions if they are to have a sustainable perspective to problem solving and joined-up governance.

PART C

THE COMMITMENTS OF PLANNERS IN EUROPE

The Commitments

Planners must lead the way in making the changes that are needed to create and manage cities and regions (territoires). The challenges of the 21st century require planners to undertake the commitments as leaders of change, political advisors, designers, urban managers and scientists. These commitments set out the values embraced by planners in advising politicians and the public in striving both to achieve the Vision, and to apply the Principles, which are set out in this Charter. They are also committed to abide by the Code of Professional Conduct for European Planners in all their undertakings.

1. The Planner, as a leader of Change, is committed to:

- Refreshing the spirit of the European Spatial Development Perspective to create a shared spatial Vision for the sustainable development of the European continent; and adhering to the Guiding Principles of the Council of Europe Conference responsible for Ministers of Regional/Spatial Planning CEMAT;
- Conventions and International Treaties which need to be implemented in the national laws (of the countries of the Council of Europe), the Guiding Principles of the Council of Europe and planning charters across Europe;
- The preparation of strategic planning frameworks which interpret European directives, integrate European, national, regional, urban and rural policies and programmes and which provide confidence for planning for local communities;
- Establishing comprehensive and up-to-date local plans for all communities in Europe;
- Promoting a European Programme for Urban Renaissance that will give new prosperity and sustainable economic development for the cities and their regions (territoires), creating the seeds of success that can provide for our common future;
- Promoting strategies, policies and programmes for greater 'Regional Resilience' to combat the vulnerability of cities and regions (territoires) to the effects of rapid urbanisation, climate change, poverty and growing inequality;
- Promoting greater self-sufficiency to help ensure water, energy and food security;
- Responding to the demographic and economic shifts and the pressures and demands that arise from them in terms of the structure and make-up of communities their age profile, ethnicity, cultural needs and economic activity; and
- Integrating European land uses and transport and infrastructure strategies in the development of the Trans-European Network' and other relevant programmes of action.

2. The Planner, as a Scientist, is part of a knowledge-based profession which is committed to:

- Analysing existing features, trends and scenarios, considering the wider geographic context, longer-term needs and the management of demands to provide full, clear and accurate information to decision-makers, stakeholders and the public;
- Accessing available data taking into consideration European indicators;
- Developing methods which enable the synthesis of formal and informal information frameworks, including community and cultural based sources of knowledge;
- Maintaining an appropriate knowledge of contemporary planning philosophy, theory, research and practice, through continuous professional development;
- Contributing to training and education, supporting and evaluating the development of the planning profession throughout Europe, relating theory to practice; and
- Encouraging wide engagement in constructive criticism of the theory and practice of planning and share the results of experience and research, so as to contribute to the evolving body of planning knowledge and competence.

3. The Planner, as a Designer and as a Visionary, is committed to:

- Thinking across all dimensions, balancing local and regional strategies within the context of the network of metropolitan regions of Europe and the wider global trends;
- Identifying the forms and patterns of economic, environmental, social and cultural sustainable development that deliver territorial cohesion;
- Expanding choice and opportunity for all, recognising a special responsibility for a better quality of life and more particularly the needs of disadvantaged groups and persons;
- Striving to protect and enhance the integrity of the natural environment and its related ecosystems, the excellence of urban design and endeavour to conserve the heritage of the natural and built environment for future generations;
- Elaborating alternative locally-based solutions for specific problems and challenges, measuring carrying capacities and impacts, the management of the demands for consumption (e.g. travel and land use densities) enhancing local identities, cultural diversities, and contributing to their implementation programmes and feasibility studies;
- Developing and elaborating spatial development visions showing opportunities for the future development of cities or regions (territoires) which integrate the urban and rural agenda;
- Identifying the optimal position of a spatial plan or scheme within the relevant (inter) national networks of cities and regions (territoires) (Think local, Act Global); and
- Convincing all involved parties to share a common and long term vision for Europe of their country, province, city or region (territoire) which goes beyond their individual interests and objectives.

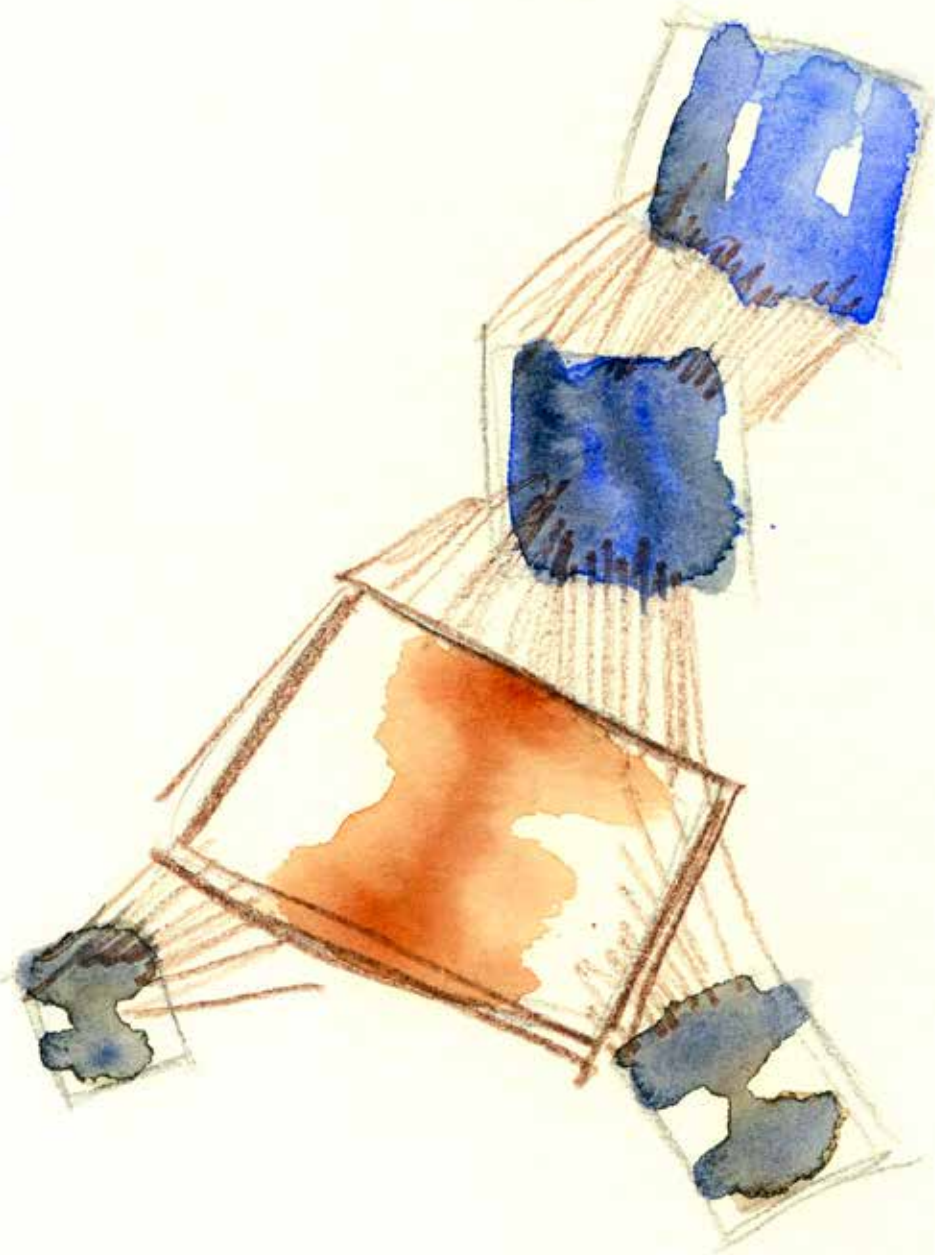
4. The Planner, as a Political Advisor and Mediator, is committed to:

- Respect the principles of subsidiarity and equity in decision-making, in planned solutions and in their implementation through effective public participation in the decision making process;
- Support civic authorities acquainting them with proposals, objectives, targets, impacts, problems, and provide them with plans and solutions, within an operational and effective governance framework;
- Suggest and elaborate operational legislative tools to ensure efficiency and social justice and environmental sustainability in spatial policies;
- Facilitate meaningful dialogue between local authorities, decision-makers, economic stakeholders and individual citizens in order to co-ordinate developments and ensure spatial continuity and cohesion;
- Collaborate with and co-ordinate all parties in order to resolve conflicts by clear decisions prepared for the appropriate and independent authorities;
- Strive for a high level of communication to ensure knowledge and understanding among the future users, including adopting interactive means of representation to facilitate public debate and the common understanding of the proposed solutions and of the decision-making processes;
- Make sure that the three levels of participatory democracy are implemented: information, participation to elaboration of solutions in order to reach support of local or global planning policies; and
- Support the roles, influence and need to engage with and support politicians at different geographical levels.

5. The Planner, as a manager of Cities and Regions (territoires), is committed to:

- Adopting strategic management approaches to spatial development processes rather than working to serve bureaucratic administrative requirements;
- Achieving efficiency and effectiveness of adopted proposals, taking into account economic, environmental, social and cultural aspects of sustainability;
- Considering the planning principles and the aims and objectives of the European Spatial Development Perspective (ESDP), other European Union (EU) policy documents and Council of Europe strategic documents, in order to inform local and regional proposals to European strategies and policies;
- Co-ordinating different territorial levels and different sectors to ensure collaboration, involvement and support of all administrative bodies and territorial authorities;
- Stimulating partnerships between public and private sectors in order to enhance investments, create employment, ensure quality of life and achieve social cohesion;
- Benefitting positively from European funds and other sources of funds by stimulating the participation of local and regional authorities within spatial programmes and projects co-funded by the EU; and
- Regular monitoring and review of plans in order to adjust unforeseen outcomes, new issues, and updated projections, propose solutions or actions, and ensure a continuous feedback linkage between planning policy and implementation.

ANNEX

Historical Background

The New Athens Charter was adopted by the European Council of Town Planners (ECTP-CEU) in May 1998, at an international conference held in Athens. At that event, it was resolved that the ECTP-CEU would keep the Charter under review and update it every four years. It was therefore updated in July 2003 and termed the New Charter of Athens 2003. A further update was commissioned in 2010, prepared by a special working group of the Council. This resulted in the production of the Istanbul Addendum to the 2003 Charter. This Charter of European Planning consolidates the Istanbul Addendum with the 2003 Charter and is the product of that review procedure.

It is important to contrast the ECTP-CEU Charters with the original Athens Charter of 1933, which contained a prescriptive view of how cities might develop, with high density living and working areas, connected by highly efficient mass transport systems. The New Charter and this review focus on the residents and the users of the city and their needs in a rapidly changing world. It promotes a vision of The Connected City and Regions (Territoires) which can be achieved by planning and by spatial planners, in collaboration with other professions. It embraces new systems of governance and ways of involving the citizen in decision-making processes, using the benefits of new forms of communication and information technology. At the same time, it is a realistic vision, in distinguishing between those aspects of city development where planning can exert a real influence and those where it has a more limited role.

Key Terms

To facilitate comprehension, we include here the meaning in which certain key terms are used in the text:

- a.** City (polis, civitas): Human settlement with some degree of consistency and cohesion. So not only the conventional compact city is included, but also networked cities, city networks and city regions.
- b.** Spatial (used in combination with scope, perspective, planning and development): Concerted consideration of space at its various scales, from the local to the regional, the national, the continental and beyond, including land, people and their activities.
- c.** Planner: Professional involved in the organisation and management of space utilisation, specialised in the interpretation of theoretical concepts into spatial form and in the preparation of plans.
- d.** Connection (or connectivity): Functional and operational relations of elements –in this case, mainly of cities in their broader definition.
- e.** Network: Flexible entity consisting of connected units, with some common guidelines and the ability to respond selectively in a concerted manner.
- f.** Integration: Organisation of a system of elements based on common principles and developing a strong sense of unity.

Aknowledgements:

The ECTP-CEU wishes to thank the Charter Working Group consisting of Vincent Goodstadt (Chair 2013), Paulo V.D. Correia (Coordinator 2003 Review Commission & Président d'honneur ECTP-CEU), Luc-Emile Bouche-Florin (Président d'honneur ECTP-CEU)

The ECTP-CEU also thanks the valuable support from Dominique Lancrenon (SFU) João Teixeira (AUP), Ignacio Pemán (AETU), Henk van der Kamp (IPI), Bruno Clerbaux (CUB), Julian Hills (ECTP-CEU Secretariat), Judith Eversley (RTPI), Lucy Natarajan (UCL).

The ECTP-CEU thanks Yves Fauvel, artist and graphist who illustrated this Charter.

References:

Try it this Way

- Sustainable Development at the local level: ECTP-CEU.

The ECTP-CEU has brought out a Guide to give planners practical ways of bringing sustainable development into their day-to-day practice of spatial planning. The Guide contains tips on what can be done and how it can be done. There is wide understanding among planners about the need for sustainable development, and wide support for its objectives, yet many planners experience problems in their daily work. They may be convinced that sustainable planning is needed, but find that there is a gap between the theory and its practical application. In organisations involving many different disciplines, it can be difficult to bring in new routines.

Fifteen Steps towards Territorial Cohesion:

- Spatial Planning Guidance: Jan Vogelij.

This book conveys information, main messages and recommendations which support spatial planners in their regional strategic activities. It follows respectively the ECTP-CEU publications Try it this Way, on planning for sustainable urban development, and the New Charter of Athens 2003, which focused both on the local level.

Evropska povelja o prostornom planiranju

Barselona 2013.

**Vizija evropskih gradova i regija -
teritorija u 21. vijeku**

ECTP-CEU

**(The European Council of Spatial Planners
Evropski savjet urbanista)**

Poziv na akciju

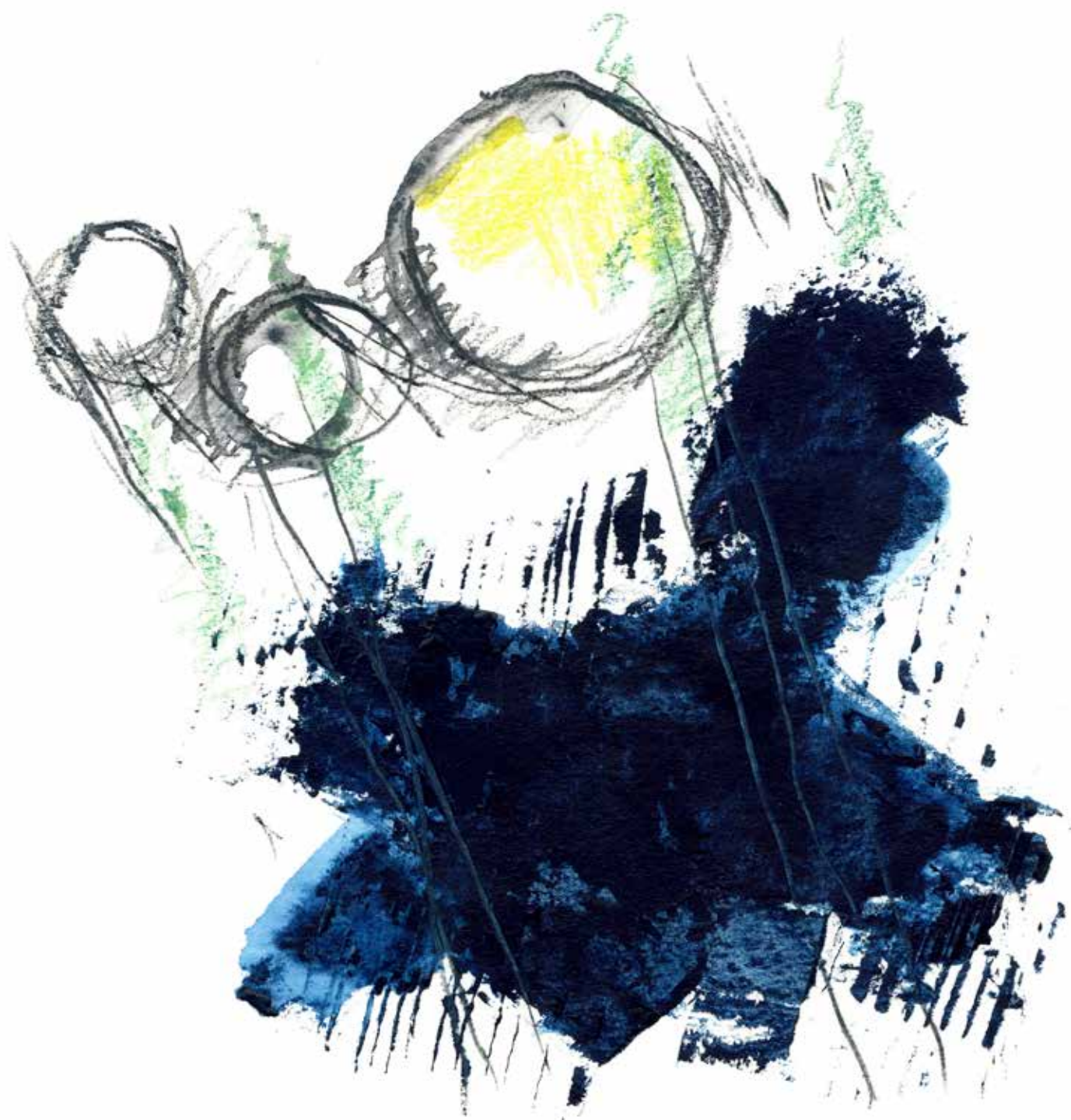
1. Evropi su potrebni gradovi i regije (teritorije) koji su snažni i dobri za život. Prostorno planiranje je zato od presudnog značaja za budućnost Evrope. Ono naročito pomaže u očuvanju zajedničkih resursa zemljišta, vazduha i vode koji su izloženi sve većim pritiscima razvoja. Ako Evropa želi da ostvari održiv ekonomski razvoj i izgradi poštena i pravedna društva neophodno je efikasno planiranje. Posebna snaga prostornog planiranja je njegova sposobnost da stvori mogućnosti i da se suprotstavi prijetnjama novih razvojnih aktivnosti. Prema tome, ono je u svojoj perspektivi dugoročno, ali ima mogućnost hitnog djelovanja.
2. Principe navedene u ovoj Evropskoj povelji o prostornom planiranju treba da prihvate svi oni koji čine dio vlasti, lokalnih uprava, agencija, civilnog društva, nevladinih organizacija i privatnog sektora. Ova Povelja, stoga, predstavlja zajedničku referentnu tačku za sve one koji su odgovorni ili imaju moć da utiču na budućnost evropskih gradova i regija (teritorija).
3. Evropska povelja o prostornom planiranju nije, prema tome, namijenjena samo prostornim planerima/kama; ona predstavlja poziv na akciju svim akterima koji će svojim politikama i programima oblikovati budućnost Evrope, njenih gradova i regija (teritorija), kao i svih drugih područja, uključujući udaljene seoske i ostrvske zajednice. Povelja stoga sadrži :
 - Zajedničku viziju i principe kojima su planeri/ke širom Evrope privrženi i koji im pružaju smjernice za djelovanje u cilju ostvarivanja veće i trajnije povezanosti i kohezije. To će se postići putem uspostavljanja mreže gradova i regija (teritorija) koji su pevezani na svim nivoima i sa svim segmentima društva.
 - Zajedničku perspektivu i program koordinisanog djelovanja i saradnje svih donosilaca odluka i aktera na svim nivoima civilnog društva, uključujući vlasti, poslovni sektor, sektor obrazovanja, nevladine organizacije, interesne grupe u zajednici i naročito pojedinačne građane/ke.

Prostorno planiranje

- 4.** Planiranje omogućava zajednicama da formulišu strateške vizije za ostvarivanje svojih budućih težnji. Takve vizije imaju potencijal da ostvare značajan i direktan uticaj stvarajući kvalitetna mjesta i doprinoseći održivijoj budućnosti zajednica širom Evrope. Prostorno planiranje djeluje na svim nivoima, od lokalnih planova do nacionalnih, prekograničnih i evropskih okvira.
- 5.** Raznolikost Evrope odražava se u lokalnoj osobenosti i u interdisciplinarnoj prirodi planerske profesije širom Evrope. Time se osigurava da proces planiranja uzme u obzir raznovrsnost gradova, regija (teritorija) ili drugih područja u pogledu njihovih geografskih osobina, okruženja, pejzaža i kulture. Evropski savjet urbanista (ECTP-CEU) objedinjuje planerske organizacije koje djeluju u okviru različitih sistema planiranja. Ova povelja, prema tome, ne zagovara samo jedan određeni sistem, već ističe potencijalnu vrijednost planiranja kao pozitivnog sredstva i kreativnog djelovanja bez obzira na administrativne okvire u kojima funkcioniše.
- 6.** Prostorni planeri/ke su zato čuvari evropske budućnosti. Kroz djelovanje Evropskog savjeta urbanista (ECTP-CEU) oni se bave sljedećim aktivnostima kako bi pomogli u rješavanju izazova s kojima se Evropa suočava:
 - Propagiraju aktivnosti koje su neophodne da bi se osigurala budućnost evropskih zajednica i njihov prostorni kontekst;
 - Udružuju se sa onima koji imaju zajednički cilj kada se radi o planiranju budućnosti Evrope; i
 - Sprovode aktivnosti kroz rad članova/ca Savjeta u cilju ostvarivanja vizije za lokalne zajednice, gradove, regije (teritorije) i Evropu u cjelini.

Povelja

- 7.** Kao osnovu za realizaciju postavljenih ciljeva Evropski savjet urbanista je pripremio Evropsku povelju o prostornom planiranju. Ova Povelja se nadovezuje na Novu atinsku povelju iz 2003. i ona utvrđuje specifične karakteristike prostornog planiranja i njegov potencijal. Povelja nastoji da ojača povjerenje, povezanost i solidarnost u okviru prakse prostornog planiranja.
- 8** Dio A. Evropske povelje o prostornom planiranju sadrži Viziju budućnosti evropskih gradova i regija (teritorija) formulisanu kao odgovor na izazove s kojima se Evropa suočava. To je Vizija mreže gradova i regija (teritorije) koji će:
 - doprinijeti blagostanju i kvalitetu života svojih stanovnika/ca i drugih aktera;
 - očuvati kulturno bogatstvo i raznolikost naslijeđene iz prošlosti;
 - postati povezani pomoću različitih funkcionalnih, socijalnih i kulturnih veza ;
 - biti sve konkurentniji, nastojeći istovremeno da se dopunjuju i sarađuju; i
 - integrisati izgrađeno okruženje s prirodnim ekosistima, čuvajući pri tome biodiverzitet i uzimajući u obzir potrebu rješavanja problema klimatskih promjena.
- 9.** Dio B. Evropske povelje o prostornom planiranju navodi uloge prostornog planiranja i planera/ki u ostvarivanju postavljene Vizije imajući u vidu ključne globalne izazove s kojima se Evropa suočava. To su osnovni princip planiranja, davno ustanovljeni, ali podjednako važeći i danas. Međutim, u ovoj Povelji ti principi su dodatno potvrđeni kako bi obuhvatili nova pitanja i prioritete nove politike koji su se pojavili početkom 21. vijeka.
- 10.** Dio C. Evropske povelje o prostornom planiranju navodi obaveze evropskih planera/ki u cilju ostvarivanja Vizije postavljene u Dijelu A. Kroz ove obaveze planerska profesija se ujedinjuje u promovisanju profesionalnih standarda i ciljeva zajedničkih za sve zajednice.

6-02-2011

DIO A

VIZIJA EVROPSKIH GRADOVA I REGIJA – TERITORIJA

1. Integrirani i povezani gradovi i regije (teritorije)

Prostorna integritet

- 11.** Tokom 20. vijeka planiranje se uglavnom bavilo rješavanjem problema koji su ugrožavali kvalitet života u evropskim gradovima i regijama (teritorijama). Tu spadaju veće metropolitanske regije (npr. London i Pariz) pa sve do udaljenijih seoskih i ostrvskih zajednica (npr. u Norveškoj i na Malti). Naša gradska područja suočavaju se s problemima propadanja tradicionalnih industrija, socijalne isključenosti, nezaposlenosti, širenja rubnih urbanih zona, propadanja centara gradova, kriminala, velike zagađenosti i uništavanja životne sredine. Seoska područja, iako često imaju prednost boljeg kvaliteta životnog okruženja, suočavaju se s ekonomskim pritiscima koji su često udruženi sa gubitkom osnovnih usluga i pristupa uslugama.
- 12.** Ove trendove u gradovima i seoskim područjima dodatno usložnjava globalizacija i sve veća kulturna homogenizacija. To dovodi do novih razvojnih pritisaka i gubitka lokalnog identiteta. Kao posljedica, trenutno stanje u evropskim gradovima i regijama (teritorijama) daleko je od idealnog. Oni se suočavaju s teškim izazovima čije rješavanje zahtijeva bolju integraciju aktivnosti vlasti, zajednica i poslovnih interesa.
- 13.** Integracija će se postići pomoću gradskih mreža, od kojih mnoge prevazilaze nacionalne granice zemalja evropskog kontinenta i njegovog susjedstva. Integrirani gradovi i regije (teritorije) moraju pažljivo pristupiti pitanju povezivanja izgrađenog i prirodnog okruženja. Integritet takođe zahtijeva efikasno i djelotvorno povezivanje pojedinačnih gradskih aktivnosti, infrastrukturnih mreža, i informacionih i komunikacionih tehnologija.

- 14.** Ova Evropska povelja o prostornom planiranju stoga promoviše viziju Evrope koja se zasniva na integriranim i povezanim gradovima i regijama (teritorijama), kojii su lako pristupačni za sve koji u njima žive, rade ili ih posjećuju, i koji su povezani na globalnom nivou. Ova vizija je cilj čijem ispunjenju smo mi, evropski planeri/ke, posvećeni – cilj koji se može ostvariti zajedničkim naporima svih aktera u oblasti urbanog i ruralnog razvoja i upravljanja.

Vremenska integrisanost

- 15.** Naša vizija se odnosi na budućnost Evrope koja je takođe povezana s njenom prošlošću. Evropski gradovi i regije (teritorije) prepoznatljivi su po svom dugom istorijskom razvoju, koji vjerno odražava osobine institucionalnih, kulturnih, socijalnih i ekonomskih struktura njihovog stanovništva. Upravo taj istorijski kontinuitet i raznolikost stvaraju lokalnu osobenost i identitet.
- 16.** Prošlost daje dragocjene pouke za budućnost, u pogledu toga koje probleme treba izbjegavati i koje mogućnosti se mogu stvoriti.
- Gradovi i regije (teritorije) moraju sačuvati svoju osobenost i smanjiti tendenciju da postanu homogenizovani, a njihova urbana struktura fragmentisana;
 - Aktivnosti ljudi moraju biti skoncentrisane u okviru gradskog jezgra i mora se zaustaviti tendencija širenja gradova na zaleđe, čime se uništavaju ruralne i prirodne oblasti;
 - Moraju se izgraditi nove saobraćajne i infrastrukturne mreže, ali na način koji ne bi podsticao disprezivne aktivnosti i govorio protiv održivih vidova saobraćaja;
 - Osnovanim zajednicama mora se pružiti podrška kako ne bi bile apsorbovane u neizražajnu urbanu masu i time izgubile svoj identitet i karakter.
- 17.** Postojeći život u gradovima ima mnoge osobine koje cijenimo i vrednujemo, i koje bismo željeli da ostavimo u nasljeđe budućim generacijama. Osnovni problem naših postojećih gradova je ograničena povezanost, ne samo u fizičkom smislu, već i u smislu vremenske povezanosti multikulturalnih korijena koji su oblikovali naš identitet i lokalnu osobenost. Uporedo sa širenjem fizičkih veza u prostoru, moramo pronaći načine kako da očuvamo našu kulturnu osobenost kroz vrijeme.

2. Socijalna kohezija i povezanost

Socijalna ravnoteža

18. Naša Vizija je Evropa koja promoviše socijalnu pravdu kroz koheziju i povezivanje. Za dobrobit čovječanstva u budućnosti potrebno je posmatrati ljude kao pojedince/ke čija se ljudska prava moraju poštovati, i kao članove/ce zajednica kojima pripadaju. Ovo je veoma važno kada se radi o integraciji gradova i regija (teritorija) unutar Evrope, jer ona treba da uskladi interese društva u cjelini s potrebama i pravima manjina i pojedinaca/ki.
19. Postoji sve veća socijalna nejednakost, koja se dodatno pogoršava usljed neregulisanosti tržišta i globalizacije. Potrebna je veća socijalna kohezija da bi se obezbijedio veći stepen bezbjednosti i veći osjećaj sigurnosti u gradovima i regijama (teritorijama), kao i drugim područjima. Kohezija mora podrazumijevati daleko više od samog stvaranja mogućnosti za multikulturalno izražavanje i razmjenu. Na primjer, veća povezanost će stvoriti širi raspon ekonomskih mogućnosti, kao i mogućnosti zapošljavanja za sve ljude koji žive i rade na određenom području. Ona će, istovremeno, osigurati pravedniji pristup obrazovanju, zdravstvenim i drugim socijalnim uslugama. Da bi se riješila ova socijalna pitanja potrebno je razvijati nove pristupe upravljanju i učešću zajednice, koji uključuju sve zainteresovane strane. Bez toga, socijalni problemi, kao što su nezaposlenost, siromaštvo, isključenost i kriminal neće se moći uspješno riješiti.

Kulturna raznolikost

20. S rastućim tredom integracije unutar evropskog kontinenta, gradovi i regije (teritorije) moraju postati prave multikulturalne i multijezične sredine. Nove veze će povećati mobilnost, kao i potencijal za integraciju. Ovo povezivanje mora se vršiti sa sviješću o kulturnoj pripadnosti, kako bi se omogućilo ljudima da sačuvaju svoje socijalno, kulturno i historijsko nasljeđe i karakter, a da, istovremeno, uzmu puno učešće u donošenju odluka koje će uticati na njihovo društveno i fizičko okruženje. Bez te svijesti nećemo uspjeti da ostvarimo onu vrstu kulturne i socijalne integracije koja može uskladiti potrebu za očuvanjem raznolikosti uz istovremeno podsticanje integracije i zajedničkih vrijednosti i vizije za mjesta i pejzaže koji nam svima pripadaju.

Uključivanje i osnaživanje zajednice

21. Postojeći sistemi gradskog upravljanja često su ograničeni stavovima i glasanjem bogatijih stanovnika/ca ili snažnih poslovnih interesa. Kao posljedica toga prioritet se daje lobističkim grupama. Evropski gradovi i regije (teritorije) u budućnosti će morati povesti više računa o potrebama i dobrobiti svih društvenih grupa. To prevazilazi uvažavanje stavova postojećih lokalnih stanovnika/ca ili ličnih interesa. Potrebe marginalizovanih i isključenih grupa (npr. strani, niskokvalifikovani radnici), kao i izrazito mobilnih stručnjaka/kinja (koji žive u određenom gradu duži ili kraći period) moraju se takođe uzeti u obzir. Međutim, pri tome se mora voditi računa o reakcijama lokalnih i endogenih zajednica i kako to utiče na kvalitet njihovog života.

22. Potrebni su novi sistemi zastupanja i participacije koji će:

- Obezbijediti nove načine pristupa informacijama;
- Promovisati veće uključivanje mreža 'aktivnih građana/ki'; i
- Potpomoći lokalnu demokratiju i osnažiti zajednicu.

Takve akcije će pomoći svim stanovnicima/cama i zainteresovanim stranama da iskažu svoje mišljenje i da zaista i na konstruktivan način uzmu učešća u oblikovanju svoje budućnosti. Potrebno je vrijeme da bi se praksa participacije ugradila u procese prostornog planiranja i time izgradile socijalne veze i omogućilo istinsko uključivanje.

23. Svim grupama treba dati mogućnost da pokažu na koji način mogu doprinijeti unapređenju cijele zajednice i koje vrijednosti joj mogu dati na osnovu svojih vještina i znanja. To je u skladu s Poveljom iz Lajpciga iz 2007. i Deklaracijom iz Toleda iz 2010. koje naglašavaju značaj uključivanja urbanista i ključne uloge koju, između ostalih aktera (vlasnici nekretnina, finasijski akteri, stanovnici/ce i javne vlasti) imaju prostorni planeri, kao sastavni dio 'gradske alijanse' koja je potrebna da bi se grad iznova oblikovao.

Veze među generacijama

24. Promjena ravnoteže između različitih starosnih grupa evropske populacije, koja postaje sve starija, donosi nove i sve veće socijalne izazove. Oni se moraju rješavati ne samo u socijalnom i ekonomskom smislu, već i u smislu uspostavljanja adekvatnih mreža i infrastrukture za pružanje podrške zajednici. To obuhvata planiranje za penzionisane i starije osobe, kako bi se, na primjer, olakšao pristup i upravljanje javnim prostorima.

Socijalni identitet

- 25.** Identitet pojedinaca/ki snažno je povezan s njihovim odnosom prema gradovima i regijama (teritorijama) u kojima žive. Postoji velika raznolikost u karakteru gradova i regija – teritorija u različitim djelovima Evrope. Svaki grad i regija (teritorija) imaju svoju kulturnu i socijalnu raznolikost, koja se obogaćuje uvođenjem novih identiteta usljed imigracije.
- 26.** U integrisanim gradovima i regijama (teritorijama), međusobna razmjena između različitih kultura u gradskoj sredini, putem komunikacije i postepenog spajanja, čini gradski život bogatijim i raznovrsnijim. A to, s druge strane, doprinosi ukupnom kvalitetu grada kao mjesta koje je privlačno za stanovanje, rad, obrazovanje, poslovanje i razonodu.

Putovanje, prevoz, mobilnost i pristupačnost

- 27.** Prostorno planiranje u integrisanim gradovima i regijama (teritorijama) podrazumijeva punu integraciju politika za saobraćaj i korišćenje zemljišta. Ove politike treba da prati maštovito urbano planiranje i lakši pristup informacijama. Olakšavanje kretanja i pristupa biće ključni elemenat života u gradovima, zajedno s većim izborom vidova transporta, što će se moći ostvariti, na primjer, putem bolje informisanosti ili virtualnog pristupa uz pomoć novih tehnologija.
- 28.** Postoji takođe potreba da se što više smanji putno rastojanje do osnovnih roba i usluga putem uspostavljanja efikasnih, ugodnih, održivih i ekonomičnih veza između mjesta. To zahtijeva obezbjeđivanje raznovrsnih sistema za prevoz ljudi i roba i protok informacija. I, takođe, daje prioritet štednji energije, lokalnoj nabavci roba i usluga, i vodi računa o zaštiti životne sredine. Na lokalnom nivou, potrebna je tehnologija i praksa upravljanja saobraćajem da bi se smanjilo oslanjanje na korišćenje privatnih vozila. Na strateškom nivou, uspostavljanje veza između djelova grada i unapređenje kombinovanog saobraćaja između gradova i regija (teritorija) pomoći će da se razvije Evropska transportna mreža.

Stanovanje, sadržaji i usluge

- 29.** Da bi se zadovoljile potrebe sadašnjih i budućih građana/ki, stanovanje i usluge moraju postati što dostupniji – njihovo obezbjeđivanje će se fleksibilno prilagođavati novonastalim obrascima potreba. Pored obrazovnih, komercijalnih, kulturnih i rekreativnih sadržaja i usluga, biće obezbijeđeno više stambenih prostora po pristupačnim cijenama. Uz to, važno je da troškovi održavanja budu takvi da ih građani/ke mogu priuštiti, i da se razvije jak osjećaj identiteta zajednice, vlasništva i sigurnosti.

3. Ekonomska integracija i povezanost

- 30.** Ekonomske djelatnosti evropskih gradova i regija (teritorija) su snažno povezane. Ta međusobna zavisnost može podstaći produktivnosti i povećati njihovu globalnu konkurentnost. Međutim, to znači da su oni potencijalno osjetljivi, ali i da reaguju, na promjene lokalnih i spoljašnjih uslova koji nastaju usljed nestabilnosti globalne ekonomije. Naša Vizija je Evropa koja podstiče snažnu i održivu ekonomsku konkurentnost.

Globalizacija i regionalna specijalizacija

- 31.** Dva glavna faktora koja kombinovano utiču na ekonomske aktivnosti su globalizacija i lokalna ili regionalna specijalizacija. Nove ekonomske djelatnosti sve više se zasnivaju na znanju, uz upotrebu inovativnih tehnologija, kako u oblasti proizvodnje tako i pružanja usluga. Istovremeno, postoji sve veća potražnja za specijalizovanim i rafiniranim proizvodima i uslugama koji su vezani za određene tradicionalne metode proizvodnje ili autohtona mjesta porijekla.
- 32.** U takvom ekonomskom kontekstu, regionalni uticaj gradova postaje sve obimniji uporedo s povećanjem udaljenosti radnih mjesta i obima tržišta koja opslužuju. Osim toga, lokalne ekonomije sve više se povezuju sa ekonomijama drugih gradova i regija (teritorija), kako na nacionalnom tako i međunarodnom nivou. Planiranje gradova se, prema tome, ne može više vršiti izolovano. Saradnja i konkurentnost između gradova postaju standard, a mega-regije generatori evropske ekonomije.
- 33.** Stoga se mora naći ravnoteža između lokalnih i spoljašnjih faktora koji trenutno stvaraju ove promjene. To je strateški izazov za evropske gradove i regije (teritorije). U tom kontekstu svaki pojedinačni grad ili regija (teritorija) suočava se s kritičnim izborima u vezi svoje potencijalne ekonomske budućnosti. Neophodan je planski pristup da bi se buduće opcije procijenile u pogledu zadovoljavanja lokalnih potreba i ekonomskog identiteta, kao i zahtjeva koji proizilaze iz globalnih faktora.

- 34.** To mora biti usklađeno s potrebom štednje energije; integracijom gradskih i prigradskih područja; obnovljenim pristupom za promociju obnovljivih izvora energije; ulogom poljoprivrede i šumarstva; i zaštitom osnovne ekološke infrastrukture i ekosistema. Osim toga, potrebno je uzeti u obzir poseban položaj malih i odvojenih zajednica, kao što su evropska ostrva, na primjer, u pogledu njihove osjetljivosti na promjene tržišta i ograničenog kapaciteta za razvijanje ekonomija obima koje su moguće na nekim drugim područjima.

Konkurentske prednosti

- 35.** Faktori konkurentnosti koji utiču na ekonomske aktivnosti su veoma raznovrsni i u svakom gradu se kombinuju na različite načine. Ovi faktori obuhvataju kulturno i prirodno nasljeđe, postojanje edukovane i kvalifikovane radne snage, privlačno okruženje i pejzaže, kao i strateški položaj gradova. Budući razvoj evropskih gradova i regija (teritorija) ne smije se odvijati na štetu njihove ekonomske raznovrsnosti, već je, naprotiv, mora podržavati.
- 36.** Značajne konkurentne prednosti mogu se postići iskorištavanjem kulturnih i prirodnih resursa gradova, i promovisanjem njihove jedinstvenosti i raznovrsnosti. Osim toga, stvaranje prijatnog, zdravog i bezbjednog životnog i radnog okruženja znatno će doprinijeti da gradovi postanu privlačni za buduće ekonomske aktivnosti i pomoći da se suzbije homogenizujući uticaj globalnih korporativnih aktivnosti.
- 37.** Uspješni gradovi ili regije (teritorije), prema tome, na najbolji način koriste svoje postojeće karakteristike da bi se pozicionirali u ekonomskom smislu. Oni se moraju stalno prilagođavati kako bi očuvali svoje prednosti u okruženju koje se razvija. Moraju, takođe, konstantno pratiti trendove i redovno provjeravati scenarije budućeg razvoja kako bi mogli predvidjeti kako pozitivne tako i negativne uticaje i odgovoriti na njih na adekvatan način.

Umreženi gradovi i regije-teritorije

- 38.** Gradovi i regije (teritorije) moraju sarađivati da bi očuvali i povećali svoje konkurentske prednosti. Saradnja će varirati u zavisnosti od lokalnih uslova, i može, na primjer, obuhvatiti:
- udruživanje gradova slične specijalizacije, koji kroz funkcionalnu i organizacionu saradnju postižu vidljivost, veličinu i produktivnost koji su im potrebni da bi bili konkurentni na globalnom nivou;
 - povezivanje gradova različite specijalizacije kako bi se međusobno snabdijevali; pri čemu će dodjela javnih projekata pojedinačnim gradovima zavisiti od njihove specijalizacije; ili
 - umrežavanje gradova koji su međusobno povezani u okviru fleksibilnog sistema razmjene roba i usluga ili imaju zajedničke ekonomske i /ili kulturne interese kako bi ojačali svoj profil, a time i svoju konkurentsku prednost.
- 39.** Takve mreže gradova i regija (teritorija), povezane na različite načine, uticaće na distribuciju, razvoj i snagu ekonomskih aktivnosti širom Evrope. To će se posebno odraziti na upravljanje u gradovima i integrisani pristup ulaganju u ruralna područja.

Metropolitanska dimenzija

- 40.** Evropa se suočava ne samo s ubrzanom stopom urbanizacije već i s porastom veličine urbanih kompleksa. Privlačnost gradskih područja dodatno se povećava usljed globalne konkurencije. To je dovelo do nastanka oko 100 metropolitanskih područja u Evropi u kojima živi preko 60% stanovništva Evrope. Ove čvrsto povezane grupacije manjih i većih gradova predstavljaju pokretač promjena u Evropi –one su središta ekonomskog razvoja, socijalnih izazova i pritisaka na životnu sredinu.
- 41.** Intenzitet razmjene u smislu kretanja ljudi, roba i kapitala je pokretač ekonomskog i kulturnog razvoja gradova. Nekad je razmjena pogodovala koncentrisanost gradskih prostora, ali novi sistemi komunikacije i saobraćaja, kao i načini upravljanja dovode do stvaranja širih metropolitanskih područja i pojave mega-urbanih regija. Ova metropolitanska dimenzija dovodi u pitanje tradicionalni koncept grada kao samostalnog entiteta, i ako se dozvoli da ove trendove pokreću isključivo tržišne sile ili kratkoročna ekonomska dobit, oni će neizostavno dovesti do velikih socijalnih i ekoloških troškova. Na drugim kontinentima brza i neodrživa urbanizacija dovodi do stvaranja mega-regija u kojima su socijalni i ekološki troškovi podređeni ekonomskom razvoju. To je u suprotnosti s politikama koje se nastoje sprovesti u Evropi.

- 42.** Evropski manji i veći gradovi moraju ipak očuvati svoju konkurentnost. To zahtijeva dva pravca djelovanja. S jedne strane, potrebno je unaprijediti historijski urbani pejzaž kao osnovni segment konkurentske prednosti Evrope, s obzirom da kulturni kapital doprinosi formiranju ideje građanstva i stvaranju vrijednosti. S druge, potrebni su novi oblici upravljanja u gradovima kako bi se obezbijedio efikasan institucionalni kapacitet za održavanje konkurentnosti, uz istovremenu zaštitu nasljeđa naših gradova i regija (teritorija). To se može najbolje ostvariti planiranjem na nivou metropole.

Udaljenije seoske i ostrvske zajednice

- 43.** Pored prepoznatih prioriteta urbanog razvoja, neophodno je prepoznati i specifične potrebe seoskih zajednica. Mnoga seoska područja sve većom brzinom postaju dio gradskog zaleđa. Potrebno je da se prepoznaju potrebe tih seoskih zajednica, naročito u pogledu povoljnog stanovanja za lokalno stanovništvo. Međutim, postoje udaljenije zajednice koje imaju slabiji pristup zapošljavanju, uslugama višeg ranga (npr. bolnice i visoko obrazovanje) i drugim mogućnostima koje postoje u gradskim područjima. Ostrvske zajednice posebno imaju dodatne izazove u pogledu troškova i transporta.
- 44.** Tradicionalne seoske aktivnosti zamiru u ovim udaljenijim područjima, i postoje djelovi gdje vlada velika nezaposlenosti, čiju situaciju još više otežava njihova relativna udaljenost. U pojedinim područjima postoje veliki ekološki problemi i ograničenja, koje često prate socijalni i ekonomski problemi. Tako da postoji posebna potreba da se pomogne u obezbjeđivanju lokalnih usluga i zadovolje lokalne potrebe za stanovanjem i zapošljavanjem. Ova područja su, međutim, od ključnog značaja za budućnost Evrope, na primjer kada se radi o proizvodnji hrane i obezbjeđivanju prirodnih resursa (npr. minerali i proizvodnja drveta) i kao potpora turističkoj privredi. Prostorno planiranje je neophodno da bi se promovisao integrisani pristup budućem razvoju evropskih seoskih zajednica.

4. Ekološka povezanost

Održivi razvoj

- 45.** Odnos između ljudi i njihovog okruženja je veoma važan. Na osnovu njega gradi se zajednički identitet i kvalitet života koji se bazira na zajedničkom kulturnom i prirodnom nasljeđu. Postoji povezanost između zdravlja, načina i kvaliteta života i održivog korišćenja ekosistema, pejzaža, prirodnih i otvorenih prostora i energije.
- 46.** Održivi razvoj, prema tome, zahtijeva očuvanje, unapređenje i stvaranje prirodnih resursa koji se nalaze u našim gradovima ili ih opslužuju. To podrazumijeva:
- Razumno korišćenje resursa, naročito neobnovljivih prirodnih resursa kao što su zemljište, vazduh i voda;
 - Pažljivo upravljanje resursima koji se odnose na stvarne potrebe, a ne potrošačku potražnju, kao i smanjenje potrošnje, promovišući najbolje prakse ponovne upotrebe i reciklaže resursa;
 - Zaštitu gradova od zagađenja i propadanja, kako bi se očuvao kvalitet životne sredine u njima;
 - Visok stepen efikasnosti u proizvodnji i korišćenju energije, pri čemu prioritet treba dati povećanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora;
 - Samoodrživ pristup kad se radi o tretmanu i ponovnoj upotrebi otpada, kako bi se eliminisala potreba izvoza otpada u druga područja u zemlji ili inostranstvu.

Promovisanje zdravlja i kvaliteta života

- 47.** Upravljanje životnom sredinom i praktična primjena principa održivog razvoja dovešće do stvaranja gradova koji su na ukupnom nivou zdraviji za život. Prema tome, gradove i regije (teritorije) treba planirati tako da obezbjeđuju mogućnosti za zdraviji život, na primjer, kada se radi o životnim uslovima ili aktivnostima. U budućnosti će se morati eliminisati opasnosti po zdravlje izazvane toksičnim materijama, bilo da su prisutne u zalihama hrane, industrijskim procesima, otpadnim vodama, emisiji štetnih materija usljed saobraćaja ili materijalima. Isto tako, gradovima su potrebni pristupačni otvoreni prostori, ekološki neškodljiv saobraćaj i pristojni uslovi stanovanja da bi se promovisali zdraviji stilovi i kvalitet života. Uz sve ove mjere mora postojati širok raspon zadržavstvenih i socijalnih usluga, koje su usmjerene na prevenciju i dostupne svim građanima/kama.

Ekosistemi

Održavanje ekosistema nije samo izvor dobrobiti čovječanstva, već i preduslov našeg opstanka. Biodiverzitet se mora čuvati i štiti, imajući na umu da su ljudi dio biodiverziteta. Kvalitet životne sredine je takođe glavni faktor za ostvarivanje socijalne i kulturne kohezije, koji, osim toga, doprinosi ekonomskoj konkurentnosti. *es écosystèmes n'est pas seulement une source de bien-être humain, mais aussi une condition de notre survie.*

- 48.** Mora se koristiti pažljiv pristup da bi se što više smanjili rizici i uticaji prirodnih nepogoda. Na primjer, kada se radi o rijekama, bujicama i plavnim područjima potrebno je upravljanje riječnim slivovima kako bi se ublažile posljedice poplava i drugih ekstremnih vremenskih fenomena koji nastaju usljed klimatskih promjena i nekvalitetne gradnje. Štete od poplava mogu se kontrolisati tako što će se ograničiti urbani razvoj u rizičnim područjima putem odgovarajućeg zoniranja. Treba povećati površinu šuma i zelenih područja u gradovima i oko njih, kako bi ta područja imala glavnu ulogu u poboljšanju kvaliteta vazduha i stabilizaciji erozije zemljišta i temperature. Primjenom zaštitnih mjera u postojećim i novim zgradama moći će se kontrolisati katastrofalni uticaji zemljotresa.
- 49.** Potrebno je, prema tome, kroz teoriju i praksu planiranja, istraživanje i edukaciju o prostornom planiranju razvijati ekosistemski način razmišljanja kako bi se prepoznala ekonomska vrijednost prirodnih resursa, biodiverziteta, energije, vode, upravljanja otpadom, i ograničile i ublažile posljedice klimatskih promjena koje su već sad očigledne.

Pejzaži

- 50.** Pejzaž je od ključnog značaja za kvalitet i raznovrsnost evropskog kulturnog identiteta, ekologije, životne sredine i društva, i upravo se kroz njegovu zaštitu, upravljanje i planiranje doprinosi ekonomiji svih gradova i regija (teritorija). Pejzaž predstavlja bilo koji dio regije-teritorije, onako kako ga ljudi doživljavaju, i njegov karakter je rezultat dejlovanja i interakcije prirodnih i/ili ljudskih faktora.
- 51.** Pejzaž je važan faktor za kvalitet života, individualnu i socijalnu dobrobit ljudi: u gradskim i seoskim sredinama, degradiranim, kao i visokokvalitetnim područjima. Pejzaž je, stoga, izraz raznovrsnosti našeg zajedničkog multikulturalnog i prirodnog nasljeđa.
- 52.** U Uvođenje integrisanog pristupa tretiranju pejzaža u politike planiranja je presudno za očuvanje njegove kulturne, ekološke, socijalne i ekonomske vrijednosti. Ovaj pristup treba integrisati u sve politike koje mogu imati direktan ili indirektan uticaj na pejzaž. Aktivno uključivanje građana/ki u razvoj pejzaža, tj. participativna demokratija predstavlja ključni faktor koji može osigurati da politike vezane za razvoj pejzaža zadobiju podršku javnosti.

Prirodno nasljeđe i nasljeđe otvorenih prostora

- 53.** Moraju se obezbijediti mogućnosti za sve ljude da žive i rade u okruženju sa dobro održavanim elementima kulturnog i prirodnog nasljeđa. Osim toga, potrebno je očuvanje i unapređenje pojedinačnih resursa prirodnog i kulturnog nasljeđa. Tu, između ostalog, spadaju arheološki lokaliteti i spomenici, tradicionalna naselja, parkovi, trgovi i drugi otvoreni prostori, vodene površine (jezera, rijeke, močvare i morska obala) i prirodni rezervati.
- 54.** Svi ovi elementi čine suštinski dio životnog okruženja ljudi. Prostorno planiranje je efikasna alatka za zaštitu i unapređenje ovih elemenata, kao i sredstvo za stvaranje novih otvorenih prostora i obnavljanje oštećenih pejzaža koji povezuju urbano tkivo i ublažavaju negativne uticaje nekontrolisane urbanizacije.

Energija

- 55.** Moraju se koristiti novi oblici energije, dobijeni iz nezagađujućih i obnovljivih izvora, da bi se zadovoljile potrebe za energijom u 21. vijeku, naročito u oblastima transporta i stanovanja. Osim toga, sistemi i postrojenja za distribuciju energije moraju biti visokoefikasni i koristiti nove tehnologije da bi se značajno smanjila potrošnja energije. Takve inovacije će imati pozitivan uticaj na smanjenje zagađenja vazduha, emisije gasova sa efektom staklene bašte i posljedica klimatskih promjena.

5. Prostorna integracija: sinteza

- 56.** Kulturna, socijalna, ekološka i ekonomska povezanost nalazi se u središtu interesovanja prostornog planiranja. Prostorno planiranje obezbjeđuje sponu između ovih elemenata. Naša vizija za Evropu podrazumijeva prostornu integraciju naših gradova i regija (teritorija) kako bi se što više povećali prednosti koje iz nje proizilaze, u pogledu:
- kulturne raznolikosti;
 - socijalne kohezije i solidarnosti;
 - ekološke povezanosti; i
 - ekonomske integracije.

Prostorno povezivanje

- 57.** Uz pomoć pažljivog prostornog planiranja i drugih odgovarajućih intervencija na nivou politika unaprijedit će se mreže u gradovima i regijama (teritorijama). Održavaće se i poboljšati osnovne funkcije gradova, njihovi centri i druga ključna čvorišta; komunikacione i javne transportne mreže moraju ih u tome efikasno opsluživati i održavati njihovu vitalnost. Istovremeno će se efikasno zaštititi prirodna područja, pejzaži i ekosistemi u Evropi. Ekološki neškodljiva infrastruktura će pomoći u upravljanju urbanim razvojem, njegovoj promociji, kao i podizanju svijesti o njegovoj vrijednosti.
- 58.** Putem prostornog planiranja takođe će se očuvati i unaprijediti dobrostanje i privlačnost evropskih gradova i regija (teritorija), i tako doprinijeti poboljšanju kvaliteta života za sve. Postoji niz politika, mjera i intervencije u čijoj realizaciji planeri/ke moraju igrati ključnu ulogu. One obuhvataju:
- oživljavanje urbanog planiranja kako bi se zaštitila i unaprijedila javna sfera (npr. ulice, trgovi, pješačke staze i zelene zone);
 - sanaciju oštećenih ili loše projektovanih mjesta i zgrada;
 - mjere za obezbjeđivanje mjesta za sastajanje i mogućnosti za život zajednice, kao i pristupa kulturnim, zabavnim i rekreativnim sadržajima;
 - mjere za obezbjeđivanje individualnog i kolektivnog osjećaja sigurnosti;
 - stvaranje 'kvalitetnih' mjesta i pejzaža inspirisanih specifičnim duhom mjesta (genius loci), unapređujući tako raznovrsnost i karakter;
 - očuvanje svih značajnih elemenata prirodnog i kulturnog nasljeđa i upravljanje istima.
- 59.** Svaka od ovih pozitivnih intervencija realizovaće se na različite načine u pojedinačnim gradovima ili regijama –teritorijama, u zavisnosti od lokalnih kulturnih, socijalnih, ekoloških i ekonomskih uslova. Istovremeno, uporedo sa sazrijevanjem administrativnih i socijalnih struktura i postepenom implementacijom planskih smjernica širom Evrope, povećać će se kohezija unutar evropskog kontinenta. Ovaj proces dovešće do prihvatanja zajedničkih ciljeva za gradove i regije (teritorije) evropskog kontinenta, kao i do vrednovanju i očuvanju raznovrsnosti i jedinstvenog karaktera svakog od njih.

Prostorno planiranje u Evropi

60. Budući razvoj Evrope mora biti:

- Vođen vrijednostima koje se zasnivaju na jednakosti i pravdi;
- Uključiv za sve građane/ke, uzimajući u obzir njihove lokalne potrebe i težnje;
- Održiv u pogledu svojih uticaja na prirodne i ljudske ekosisteme; i
- Integrisan izvan nacionalnih granica i između sektorskih interesa .

61. Prostorno planiranje je praktični izraz onih koncepata koji pružaju jednake mogućnosti građanima/kama i preduzećima da na najbolji način iskoriste svoj potencijal, bez obzira gdje su locirani. Zbog svoje integrativne prirode, prostorno planiranje ima potencijal da koordinira strateške akcije na način da uzima u obzir potrebe lokalnih zajednica. Ono se temelji na nizu principa harmoničnog, uravnoteženog, efikasnog i održivog teritorijalnog razvoja. Ono se, takođe, oslanja na Vodeće principe održivog prostornog razvoja evropskog kontinenta (Savjet Evrope: Hanover 2002) i Evropsku perspektivu prostornog razvoja (ESDP) i odražava stavove sadržane u Povelji iz Lajpciga iz 2007. i Deklaraciji iz Toleda iz 2010.

62. Po samoj svojoj prirodi prostorno planiranje je usmjereno na akciju. Ono je sredstvo za postizanje jednakosti između građana/ki i za iskorišćavanje, na najbolji način, teritorijalne raznolikosti Evrope, koja predstavlja značajnu komparativnu prednost, naročito u eri globalnih previranja. Ono omogućava pametno korišćenje resursa zemljišta, vazduha i vode. Ono utjelovljuje princip supsidijarnosti. I, prema tome, promoviše ekonomsku i socialnu koheziju jer prevodi principe uravnoteženog i održivog razvoja u praktične aktivnosti za pojedinačne gradove i regije (teritorije).

63. Evropske politike utiču na ekonomsku konkurentnost, društvene uslove i ekološku održivost svih evropskih gradova i regija (teritorija). Međutim, bez efikasnog prostornog planiranja budući ekonomski razvoj Evrope neće biti uravnotežen, doći će do povećanja socijalnih nejednakosti i do propadanja ekosistema koji su neophodni za naš život. Teme prostornog planiranja moraju se prema tome integrisati u sve evropske politike, kako bi se obezbijedila njihova efikasna primjena kroz prostorne okvire za donošenje odluka na svim nivoima vlasti, koji omogućavaju:

- Snažniji policentrični razvoj i inovacije putem umrežavanja gradova kroz zajedničko planiranje razvoja, kako bi se ostvarile ekonomije aglomeracije;
- Promovisanje integrisanog ulaganja u ruralni razvoj; integrisanih vizija za urbana i ruralna područja koje identifikuje nove oblike partnerstava i upravljanja putem kojih se obezbjeđuju odgovarajuće javne usluge od opšteg interesa;

- Regionalnu saradnju širom Evrope zasnovanu na strateškim planovima za obezbjeđivanje adekvatnih infrastrukturnih kapaciteta i za razvijanje održivijih infrastrukturnih mreža;
 - Povezan kontekst za jačanje i proširenje trans-evropskih mreža (TENs);
 - Holistički pristup upravljanju rizikom na trans-evropskom području, uključujući uticaje klimatskih promjena; i
 - Rezilijentnije strukture za očuvanje ekoloških i kulturnih resursa i koherentno upravljanje prirodnim i kulturnim dobrima širom Evrope, kroz uspostavljanje razvojnih okvira koji se zasnivaju na našim prirodnim područjima (npr. vodeni bazeni i ekosistemi).
- 64.** U evropskim gradovima i regijama (teritorijama) postoji sve veća nezavisnost između različitih nivoa vlasti i različitih područja javne politike, kao i između zemalja članica Evropske unije i susjednih zemalja. Ključni izazovi s kojima se Evropa suočava stoga zahtijevaju tješnju saradnju između država, regija, gradova (uključujući i one male i srednje veličine), drugih regija (teritorija) i sektorskih politika na svim relevantnim novoima. Prostorno planiranje je najefikasnije sredstvo za ostvarivanje ove saradnje, pomoću koga se može postići razuman, uključujući i održiv rast i teritorijalna kohezija u Evropi, naročito metropolitanskih područja.

Prostorna integracija: pristup prostornoj sintezi

- 65.** Prostorna integracija prilikom procjene zadataka i utvrđivanja politika zahtijeva integrativni, proaktivni i participativni pristup projektovanju, komunikaciji i monitoringu. Potrebni pristup zavisi od toga ko je uključen, od faze procesa planiranja, kao i političkog konteksta ili konteksta u kome se planiranje odvija. U nekim situacijama može biti poželjan ili potreban neformalan ili eksperimentalniji pristup. Međutim, principi podjednako važe bilo da se prostorno planiranje odnosi na širenje grada, urbani razvoj, nova proširenja, novu infrastrukturu, rehabilitaciju lokaliteta, intervencije obnove, lokalne inicijative i pojedinačne projekte.
- 66.** Aktivnosti i intervencije planiranja odnose se na sve vrste područja: stambena područja, istorijska jezgra, centre gradova, poslovne centre, trgovinska područja, industrijska područja, luke i pristaništa, turističke lokacije i lokacije za razonodu, zelene zone, gradske parkove, ruralna područja na periferiji gradova i transportnu infrastrukturu i mreže. Aktivnostima prostornog planiranja unapređuje se u kvalitet ili kvantitet komunalnih sadržaja. Prostorno planiranje se bavi zaštitom kvaliteta, smanjenjem ili unapređenjem kvantiteta, obezbjeđivanjem kvantiteta i kvaliteta, i upravljanjem i jednim i drugim. Ono razmatra pitanja kako postići ili stimulisati: povećanje čistoće vazduha, zemljišta i vode; smanjenje proizvodnje otpada i zagađenja, smanjenje upotrebe resursa i energije; bolje uslove za razvoj flore i faune; zelenu ekonomiju i snabijevanje energijom iz obnovljivih izvora; upotrebu održivih vidova prevoza; uključivanje svih relevantnih aktera i učešće javnosti.

- 67.** Da bi se postigao integrativan, otvoren, participativan i interaktivan proces koji vodi teritorijalnoj koheziji ključno je planiranje kojim se povezuju socio-ekonomska oblast i oblast zaštite životne sredine. Prema tome, veoma je važno da se procijeni i prepozna gdje se administrativna područja ne poklapaju s područjima u kojima ljudi traže posao ili stanovanje, ili u kojima posluju ili žive i da se, zatim, planira u saradnji sa susjednim područjima. Slično tome, tamo gdje je upravljački okvir za planiranje fragmentisan, neophodno je da se svi akteri uključe u proces odlučivanja, a ne samo da se konsultuju ili da im se dopusti da ne učestvuju. Takav integrativan pristup omogućava adekvatnu procjenu snaga i izazova određenog područja, definisanje realističnih mogućnosti i scenarija, i, konačno, donošenje optimalnih prostornih politika za budući razvoj područja, bilo na lokalnom ili strateškom nivou.

DIO B

ULOGA PROSTORNIH PLANERA

Izazovi za efikasno planiranje

Prostorna integrisanost

- 68.** Principi prostornog planiranja su ugrađeni u teoriju i praksu planiranja širom Evrope. Ove principe, sadržane u Dijelu A ove Povelje, treba iznova formulisati i jačati kako bi održavali novonastala pitanja. U 21. vijeku suočavamo se s novim prioritetima, a politike se usmjeravaju na rješavanje dominantnih globalnih izazova. Ti izazovi, u koje spadaju sve ubrzanija urbanizacija, porast siromaštva i nezaustavljive klimatske promjene, čine osnovna pitanja kojima se planeri/ke širom svijeta moraju posvetiti. Bez efikasnog planiranja nije moguće ostvariti dugoročnu viziju prostornog razvoja Evrope.
- 69.** Više nego ikad prije neophodno je da planeri/ke budu otvoreni, da afirmišu vrijednost prostornog planiranja i nastoje da utiču na širu planersku zajednicu (npr. nevladine organizacije i privatni sektor) i vlasti. I različite organizacije sve više prepoznaju efikasno planiranje kao ključno sredstvo za osvarivanje svojih ciljeva, npr. rad Evropske agencije za životnu sredinu na unapređenju kvaliteta života u gradovima i rad Savjeta Evrope / CEMAT-a na ostvarivanju teritorijalne demokratije. Svi ovi ciljevi doprinose politici Evropske unije za postizanje veće teritorijalne kohezije. To je važno pitanje i za Savjet Evrope. Svako proširenje Evropske unije mijenja i geografsku ravnotežu evropskog kontinenta. Za ostvarivanje teritorijalne kohezije potrebno je efikasno planiranje na svim nivoima širom evropskog kontinenta.

- 70.** Izazov je kako dati praktičan smisao teritorijalnoj koheziji, na način koji bi obuhvatio pojmove raznovrsnosti i upravljanja na više nivoa. To podrazumijeva da planiranje mora biti osjetljivije na međusobno dejstvo ekonomskih i socijalnih sistema na različitim ali međusobno povezanim novoima. To zahtijeva redefinisanje koncepta policentričnosti s fleksibilnim prostornim rješenjima.
- 71.** Potrebno je stvoriti prostor za učešće građana/ki u procesu donošenja odluka i uskladiti formalna naučna i stručna znanja s neformalnim saznanjima i podacima koji su ukorijenjeni u znanju lokalnih zajednica. To se ne može ostvariti postavljanjem ciljeva koji idu od vrha prema dnu niti politikama koje se sprovode jednoobrazno na svim područjima. Potrebni su specifični pristupi i akcije vezani za određeno mjesto kako bi se iskazala osobenost tog mjesta i regije i kako bi raskinuli s pristupom u kome se politike izrađuju prema određenim formulama. Potrebni su i novi oblici uključivanja koji će dovesti do zajedničkog usaglašavanja razvojnih programa između svih zainteresovanih strana.
- 72.** Međutim, kontekst u kom se prostorno planiranje odvija podložan je izrazitim stopama promjena. U evropskom kontekstu postoji pet ključnih faktora koji utiču na promjenu okvira za planiranje:
- a.** Globalna ekonomska kriza rezultirala je davanjem prioriteta programima za stvaranje novih radnih mjesta i razvoj. Međutim, ključni problem je oslanjanje na neregulisana slobodna tržišta ili loše strukturisano finansiranje razvojnih aktivnosti. Prema tome, potrebna je veća stabilnost u osnovi ekonomske politike koja će se ostvariti prelaskom sa sistema zasnovanog na tržišnom utvrđivanju cijena roba i sluga na sistem koji se temelji na stvarnoj ekonomskoj vrijednosti resursa i sredstava i na transparentnim strukturama finansiranja. To će biti povezano sa efikasnijim načinima proizvodnje i moraće se primjenjivati na način da se održe ravnopravni uslovi poslovanja za sve. Prema tome, neophodno je mudro strateško planiranje da bi se suzbile fluktuacije tržišta koje dovode do mnogih problema u gradovima.
 - b.** Klimatske promjene su prioritetno pitanje. Ostvarivanje principa sadržanih u Viziji ove Povelje (Dio A) koji se odnose na kompaktne gradove i regije (teritorije) zahtijeva jaču kontrolu tekućih, nepoželjno visokih stopa potrošnje zemljišta, usljed čega dolazi do urbanog širenja i geografski disperzivnog razvoja. Promovisanje veće rezilijentnosti i samoodrživosti na lokalnom novou biće od suštinskog značaja kako bi se izborili sa sve većom ekološkom ranjivošću gradova i regija (teritorija). Potrebno je, prema tome, da se raskine sa praksom oslanjanja isključivo na kontrolisanje namjene površina. Uz to, moraju postojati integrisane politike planiranja zasnovane na 'upravljanju potražnjom' (tj. promjena neodrživih obrazaca ponašanja). Osim toga, lokalni stručnjaci i političko vođstvo ne treba da čekaju na nacionalne vlasti da preuzmu inicijativu u rješavanju klimatskih promjena. Lokalni akcioni planovi moraju biti pokretači promjene.

- c.** Ekosistemi od kojih zavise naša ekonomija i zajednice veoma su ugroženi, naročito vodeni ciklusi i sistemi zemljišta. Zaštita biodiverziteta i pejzaža i upravljanje njima mora postati redovna planska aktivnost. Integracija urbanog i ruralnog planiranja, naročito kroz upravljanje funkcijama ekosistema (npr. vodeni resursi i proizvodnja hrane) je, prema tome, novi važan postulat planiranja.
- d.** Pritisak da se javna potrošnja usmjeri na socijalnu zaštitu i usluge od opšteg interesa ugrožava realizaciju prostornih planova. To, između ostalog, dovodi do sljedećih rizika:
 - Gubitak stručnosti u planiranju;
 - Neobezbjedivanje potrebne infrastrukture; i
 - Zastarijevanje planova.

Ukoliko se ovi rizici ostvare oni će biti velika prepreka za ekonomski oporavak, socijalno blagostanje i očuvanje životne sredine.

Uloga prostornih planera

- 73.** Prostorno planiranje je međudisciplinarna aktivnost koja uključuje različite stručnjake/kinje i aktere u složenim procesima. Uloga planera je da reaguje i daje odgovore na dešavanja u društvu, kao i na zakone i politike u oblasti planiranja. Da li će to biti uloga vizionara, tehnostrate, upravljača, savjetnika, mentora ili instruktora zavisi od različitih političkih i socijalnih okvira zemlje u kojoj planeri djeluju.
- 74.** U odnosu na druge discipline, prostorno planiranje se ističe po svom osnovnom fokusu na interese društva u cjelini, naselja ili regije kao cjeline i na dugoročnu budućnost. Prostorni planeri se snažno obavezuju da će služiti opštem interesu i lokalnoj demokratiji, i štititi ih. Njihova nezavisnost i objektivnost je od suštinske važnosti da bi ispunili svoju glavnu ulogu predvodioća promjena u društvu radi ostvarivanja održivije i sigurnije budućnost evropskog kontinenta.
- 75.** Prostorni planeri vrše analizu, izradu, implementaciju i monitoring razvojnih strategija, podržavajućih politika, programa i ključnih projekata. Kao i u drugim disciplinama, oni takođe doprinose stručnom usavršavanju i istraživanju, kako bi obrazovanje kontinuirano pratilo zahtjeve sadašnjeg i budućeg vremena. Planeri aktivno učestvuju u različitim fazama i nivoima procesa planiranja, iako ne mogu biti podjednako uključeni u svaki od njih u isto vrijeme.

- 76.** Planiranje se ne bavi isključivo izradom planova. Ono je, također, dio političkog procesa koji ima za cilj da uskladi sve relevantne interese –javne i privatne – kako bi se riješili suprotstavljeni zahtjevi za uporebu zemljišta i razvojni programi. To ukazuje na značaj uloge planera kao posrednika. Sada i u budućnosti, biće sve važnije za planere da posjeduju vještine posredovanja i pregovaranja.
- 77.** Uloga planera će, prema tome, biti zahtjevnija nego ikad ranije. Ona će zahtijevati sve veći stepen znanja i vještina iz oblasti projektovanja, sinteze, upravljanja i vođenja administrativnih poslova, da bi planeri mogli potpomoći i voditi proces javnog planiranja u svim njegovim fazama. Ta uloga će također zahtijevati naučni pristup i ostvarivanje društvenog dijaloga i sporazuma, koji prepoznaju pojedinačne razlike, kao i političku prirodu odluka, i koji će dovesti do implementacije, upravljanja i kontinuiranog praćenja i revizije planova i programa.
- 78.** Pravu opasnost predstavljaju pristupi u oblasti javnih politika koji imaju kratkoročnu i necjelovitu perspektivu. Oni obično za rezultat imaju kratkoročna rješenja, stvarajući dodatne probleme na duži rok. Postoji velika potreba za stručnim savjetovanjem u oblasti planiranja u državnim institucijama kako bi one usvojile održiv pristup rješavanju problema i zajedničkom upravljanju.

DIO C

OBAVEZE EVROPSKIH PLANERA

Obaveze

Planeri moraju predvoditi proces promjena koje su potrebne da bi se stvarali gradovi i regije (teritorije) i njima upravljalo. Izazovi koje donosi 21. vijek zahtijevaju od planera da preuzmu obaveze kao predvodiooci promjena, politički savjetnici, projektanti, gradski menadžeri i naučnici. Te obaveze odražavaju vrijednosti kojima se planeri rukovode u procesu savjetovanja političara i javnosti, nastojeći da ostvare Viziju i primijene Principe sadržane u ovoj Povelji. Oni se takođe obavezuju na poštovanje Kodeksa profesionalnog ponašanja evropskih planera u svim svojim aktivnostima.

1. Planer, kao predvodilac promjena, obavezuje se da će:

- Obnavljati duh Evropske perspektive prostornog razvoja kako bi se donijela zajednička Vizija održivog prostornog razvoja evropskog kontinenta; i da će poštovati Vodeće principe Evropske konferencije ministara odgovornih za regionalno/prostorno planiranje (CEMAT);
- Poštovati konvencije i međunarodne ugovore koji treba da se implementiraju kroz nacionalne zakone (zemalja članica Savjeta Evrope), Vodeće principe Savjeta Evrope i povelje o planiranju širom Evrope;
- Stvarati okvire strateškog planiranja koji omogućavaju interpretaciju evropskih direktiva, integraciju evropskih, nacionalnih, regionalnih, urbanih i ruralnih politika i programa, i koji stvaraju povjerenje u planiranje u lokalnim zajednicama;
- Izrađivati sveobuhvatne i ažurirane lokalne planove za sve zajednice u Evropi;
- Promovisati Evropski program urbanog preporoda koji će gradovima i njihovim regijama (teritorijama) omogućiti novi prosperitet i održiv ekonomski razvoj, stvarajući osnovu uspjeha za našu zajedničku budućnost;
- Promovisati strategije, politike i programe za povećanje 'regionalne rezilijentnosti' kako bi se smanjila ranjivost gradova i regija (teritorija) na uticaje ubrzane urbanizacije, klimatskih promjena, siromaštva i porasta nejednakosti;
- Promovisati veću samoodrživost kako bi se obezbijedila sigurnost snabdijevanja vodom, energijom i hranom;
- Reagovati na demografske i ekonomske promjene i pritiske, kao i zahtjeve koji iz njih proističu u pogledu strukture i sastava zajednica, starosnog doba stanovnika/ca, njihovih etničke pripadnosti, kulturnih potreba i ekonomske aktivnosti; i
- Integrisati evropske strategije za korišćenje zemljišta, transport i infrastrukturu prilikom razvijanja Trans-evropske mreže i drugih relevantnih akcionih programa.

2. Planer, kao naučnik humanista, je dio stručne profesije koja se zalaže za:

- Analiziranje postojećih karakteristika, trendova i scenarija, uzimajući u obzir širi geografski kontekst, dugoročne potrebe i upravljanje potražnjom kako bi donosiocima odluka, akterima i javnosti obezbijedili potpune, jasne i tačne informacije;
- Obezbeđivanje dostupnih informacije uzimajući u obzir evropske indikatore;
- Razvijanje metoda koje omogućavaju sintezu formalnih i neformalnih okvira informisanja, uključujući zajednicu i izvore znanja koji se temelje na kulturi;
- Održavanje odgovarajućeg nivoa znanja o savremenoj filozofiji, teoriji, istraživanju i praksi planiranja, kroz kontinuirano stručno usavršavanje;
- Doprinos obučavanju i obrazovanju kadrova, pomažući i ocjenjujući razvoj planerske profesije širom Evrope, povezujući teoriju i praksu; i
- Podsticanje uključivanja što većeg broja ljudi u konstruktivnu kritičku raspravu o teoriji i praksi planiranja i razmjenu rezultata iskustava i istraživanja, kako bi doprinijela razvoju znanja i sposobnosti u oblasti planiranja.

3. Planer, kao projektant i vizionar, obavezuje se da će:

- Uzimati u obzir sve dimenzije, usklađujući lokalne i regionalne strategije u kontekstu mreže metropolitanskih regija Evrope i širih globalnih trendova;
- Identifikovati oblike i obrasce održivog ekonomskog, ekološkog, društvenog i kulturnog razvoja koji doprinose ostvarivanju teritorijalne kohezije;
- Proširivati izbor i mogućnosti za sve ljude, prepoznajući posebnu odgovornost za bolji kvalitet života i naročito potrebe ranjivih grupa i osoba;
- Težiti da štiti i unapređuje cjelovitost prirodnog okruženja i ekosistema koji su s njim povezani, kao i kvalitet urbanog planiranja i nastojati da očuva nasljeđe prirodnog i izgrađenog okruženja za buduće generacije;
- Razrađivati alternativna, lokalno raspoloživa rješenja za specifične probleme i izazove, procjenjujući kapacitet nosivosti i uticaje, kao i upravljanje potrošnjom (npr. gustine putovanja i upotrebe zemljišta), jačajući lokalne identitete i kulturnu raznolikost i doprinoseći programima i studijama izvodljivosti za njihovu implementaciju;
- Razvijati i razrađivati vizije prostornog razvoja ukazujući na mogućnosti za budući razvoj gradova ili regija (teritorija) koje intergišu pitanja urbanog i ruralnog razvoja;
- Identifikovati optimalnu poziciju prostornog plana ili programa u okviru relevantnih (među) nacionalnih mreža gradova i regija (teritorija) (Misli lokalno, Djeluj globalno); i
- Podsticati sve uključene strane da prihvate zajedničku i dugoročnu evropsku viziju svoje zemlje, pokrajine, gradu ili regije (teritorije) koja prevazilazi njihove pojedinačne interese i ciljeve.

19.02.2011

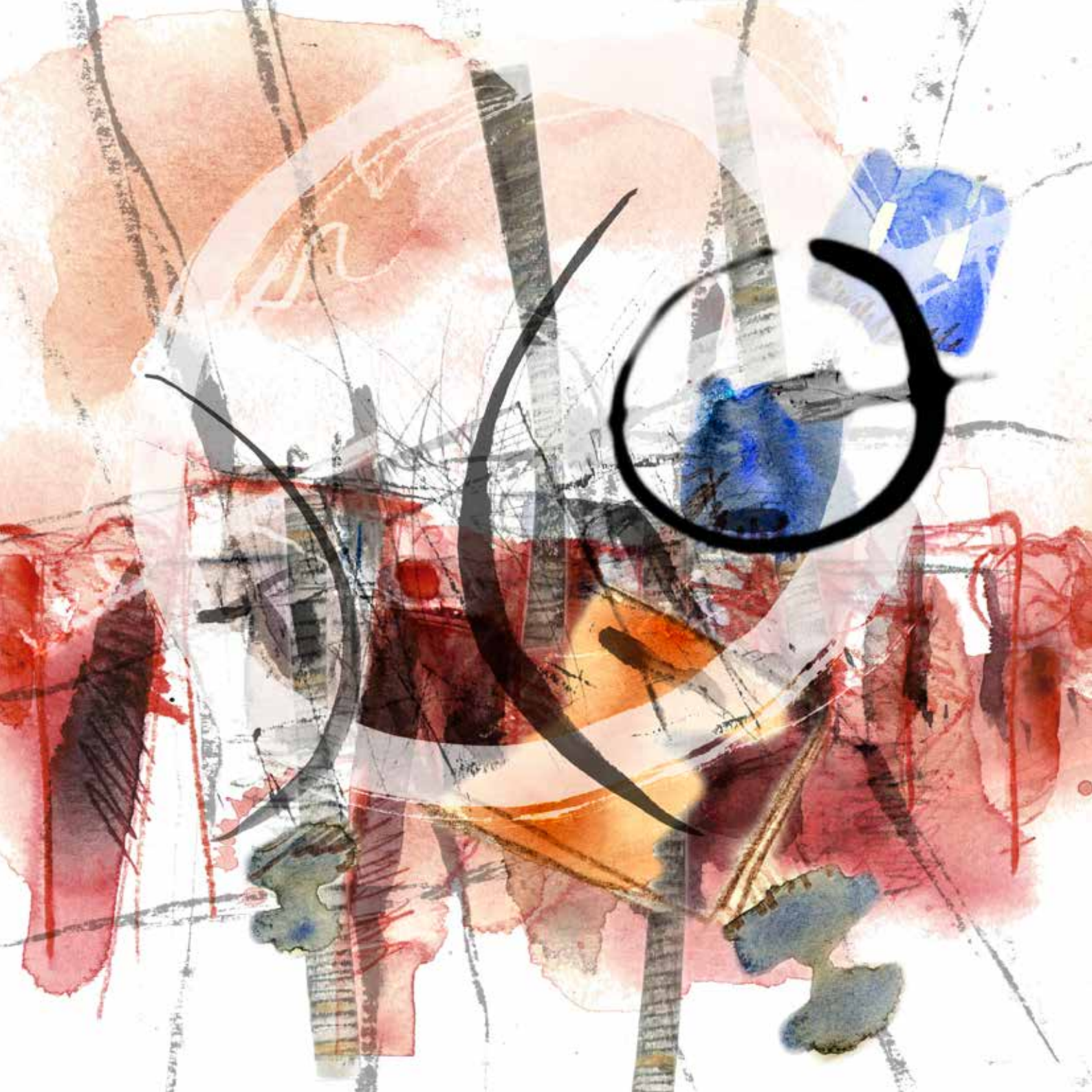
4. Planer, kao politički savjetnik i posrednik, obavezuje se da će:

- Poštovati principe supsidijarnosti i jednakosti prilikom donošenja odluka i planskih rješenja i njihove implementacije, kroz efikasno uključivanje građana/ki u proces donošenja odluka;
- Pomagati građanskim vlastima tako što će ih upoznavati s predlozima, ciljevima, uticajima, problemima i obezbjeđivati planove i rješenja, u okviru operativnog i efikasnog sistema upravljanja;
- Predlagati i razrađivati operativna zakonodavna rješenja kako bi se osigurala efikasnost i socijalna pravednost, kao i ekološka održivost prostornih politika;
- Omogućavati sadržajan dijalog između lokalnih vlasti, donosilaca odluka, ekonomskih aktera i pojedinaca/ki radi koordinacije razvojnih projekata i osiguravanja prostornog kontinuiteta i kohezije;
- Sarađivati sa svim akterima i koordinirati njihove aktivnosti u cilju rješavanja konflikata, uz pomoć jasnih odluka pripremljenih za zvanične i nezavisne vlasti;
- Se zalagati za visok stepen komunikacije radi osiguravanja znanja i razumijevanja među budućim korisnicima/cama, uključujući usvajanje interaktivnih sredstava predstavljanja da bi se olakšala javna rasprava i zajedničko razumijevanje predloženih rješenja i procesa donošenja odluka;
- Se zalagati za implementaciju tri nivoa participativne demokratije: pružanje informacija, učešće javnosti i razrada rješenja da bi se obezbijedila podrška za lokalne ili globalne politike planiranja; i
- Podržavati uloge, uticaj i potrebu saradnje i pružanja podrške političima na različitim geografskim nivoima

5. Planer, kao menadžer gradova i regija (teritorija), obavezuje se da će:

- Usvajati pristupe strateškog upravljanja u procesima prostornog razvoja, umjesto da služi birokratskim administrativnim zahtjevima;
- Se zalagati za ostvarivanje efikasnosti i djelotvornosti usvojenih predloga, uzimajući u obzir ekonomske, ekološke, društvene i kulturne aspekte održivosti;
- Uzimati u obzir principe planiranja i ciljeve sadržane u Evropskoj perspektivi prostornog razvoja (ESDP), drugim dokumentima Evropske unije i strateškim dokumentima Savjeta Evrope, u cilju usklađivanja lokalnih i regionalnih predloga s evropskim strategijama i politikama;
- Vršiti koordinaciju različitih teritorijalnih nivoa i različitih sektora kako bi se osigurala saradnja, uključivanje i podrška svih administrativnih tijela i teritorijalnih vlasti;
- Podsticati partnerstva između javnog i privatnog sektora da bi se povećala ulaganja, stvorile mogućnosti zapošljavanja, obezbijedio kvalitet života i postigla socijalna kohezija;
- Koristiti prednosti evropskih fondova i drugih izvora finansiranja podstičući učešće lokalnih i regionalnih vlasti u programima i projektima vezanim za prostorno planiranje koje sufinansira Evropska unija; i
- Vršiti redovno praćenje i reviziju planova kako bi se uzeli u obzir nepredviđeni rezultati, nova pitanja i ažurirane projekcije, predložila rješenja ili aktivnosti i obezbijedila kontinuirana povratna veza između politike u oblasti planiranja i njene implementacije.

DODATAK

Istorijski pregled

Novu atinsku povelju usvojio je Evropski savjet urbanista (ECTP-CEU) u maju 1998. godine, na međunarodnoj konferenciji u Atini. Na konferenciji je dogovoreno da Savjet vrši reviziju Povelje i ažurira njen sadržaj svake četiri godine. Povelja je, s toga, ažurirana u julu 2003. i nazvana Nova povelja iz Atine 2003. Sljedeću reviziju Povelje, koja je sprovedena 2010. godine, uradila je specijalna radna grupa Vijeća. To je rezultiralo izradom Istanbulske dodatka na Povelju iz 2003. godine. Ova najnovija Povelja o prostornom planiranju objedinjuje Istanbuski dodatak s Poveljom iz 2003. i predstavlja proizvod procesa revizije iz 2010. godine.

Važno je uporediti Povelje Evropskog savjeta urbanista s originalnom Atinskom poveljom iz 1933, koja je sadržala propisano gledište o tome kako bi se gradovi mogli razvijati, s područjima za stanovanje i rad visoke gustine, povezanim visokoefikasnim transportnim sistemima za masovni prevoz. Najnovija Povelja i ova revizija usredsređene su na stanovnike/ce i korisnike/ce gradova i njihove potrebe u svijetu koji se brzo mijenja. Ona promoviše viziju Povezanih gradova i regija (teritorija) koju mogu ostvariti prostorni planeri pomoću planiranja, u saradnji sa stručnjacima/kinjama iz drugih profesija. Ona prihvata nove sisteme upravljanja i načine uključivanja građana/ki u procese donošenja odluka, koristeći prednosti novih vidova komunikacije i informacione tehnologije. Istovremeno, to je realistična vizija, jer pravi jasnu razliku između aspekata razvoja grada u kojima planiranje može imati stvarni uticaj i onih aspekata gdje je njegova uloga ograničena.

Osnovni pojmovi

Radi lakšeg razumijevanja, navodimo značenje u kojima su pojedini osnovni pojmovi korišćeni u tekstu :

- a.** Grad (polis, civitas): ljudsko naselje s određenim stepenom kontinuiteta i povezanosti. Dakle nijesu obuhvaćeni samo konvencionalni kompaktni gradovi, već i umreženi gradovi, gradske mreže i gradske regije.
- b.** Prostorni (u kombinaciji s pojmovima okvir, perspektiva, planiranje i razvoj): usklađeno razmatranje prostora na njegovim različitim nivoima, od lokalnog do regionalnog, nacionalnog, kontinentalnog i šire, uključujući zemljište, ljude i njihove aktivnosti.
- c.** Planer: Stručnjak/kinja koji se bavi organizacijom i upravljanjem korišćenja prostora, koji je specializovan za prevođenje teoretskih koncepata u prostorne forme i za izradu planova.
- d.** Veza (ili povezanost): Funkcionalni i operativni odnos između elemenata – u ovom slučaju, uglavnom gradova, imajući u vidu njihovu širu definiciju.
- e.** Mreža: Fleksibilan entitet koji se sastoji od povezanih jedinica, s nekim zajedničkim smjernicama i sposobnošću da reaguje selektivno na usklađen način.
- f.** Integracija: Organizacija sistema elemenata koja se zasniva na zajedničkim principima i razvija snažan osjećaj jedinstva.

Izrazi zahvalnosti

Evropski savjet urbanista (ECTP-CEU) želi da se zahvali Radnoj grupi za izradu Povelje, u čijem su sastavu bili Vincent Goodstadt (predsjednik, 2013), Paulo V. D. Correia (koordinator Komisije za reviziju iz 2003. i počasni predsjednik Savjeta), Luc-Emile Bouche-Florin (počasni predsjednik Savjeta).

ECTP-CEU također želi da se zahvali na značajnoj pomoći koju su pružili Dominique Lancrenon (SFU), João Teixeira (AUP), Ignacio Pemán (AETU), Henk van der Kamp (IPI), Bruno Clerbaux (CUB), Julian Hills (Sekretarijat ECTP-CEU-a), Judith Eversley (RTPI), Lucy Natarajan (UCL).

ECTP-CEU se zahvaljuje i Yvesu Fauvelu, umjetniku i grafičkom dizajneru koji je ilustrovao Povelju.

Reference

Try it This Way – Sustainable Development at the local level: ECTP-CEU

Pokušajte na ovaj način – Održivi razvoj na lokalnom nivou: ECTP-CEU

Evropski savjet urbanista (ECTP-CEU) je pripremio ovaj Vodič kako bi planerima/kama predstavio praktične načine uvođenja principa održivog razvoja u njihovu svakodnevnu praksu prostornog planiranja. Vodič sadrži savjete šta je, i na koji način, moguće uraditi. Planeri/ke su uveliko svjesni potrebe ostvarivanja održivog razvoja i naširoke podrške njegovih ciljeva, ali se mnogi od njih u svakodnevnom radu susreću s problemima. Uprkos uvjerenosti da je održivo planiranje potrebno, postoji raskorak između teorije i njegove praktične primjene. U organizacijama koje obuhvataju različite discipline uvođenje novih načina funkcionisanja može biti teško.

Fifteen Steps towards Territorial Cohesion: Spatial Planning Guidance: Jan Vogelij

Petnaest koraka do teritorijalne kohezije: Vodič za prostorno planiranje: Jan Vogelij

Ova knjiga sadrži informacije, glavne poruke i preporuke koje mogu pomoći prostornim planerima/kama u njihovim regionalnim strateškim aktivnostima. Ona se nadovezuje na publikaciju Evropskog savjeta urbanista naslovljenu "Try it this Way", o planiranju održivog urbanog razvoja, i Novu atinsku povelju iz 2003, koje su usmjerene na lokalni nivo.

© ECTP-CEU 2013

Editions Imprimages – Mariembourg

D/2013/8553/33

Prevod Povelje realizovan u okviru projekta **Baština- pokretač razvoja**.

Translation of the Charter has been realized within the project **Heritage - Driver of Development**.

Vodeći partneri / Lead Partners

Opština Tivat / Municipality of Tivat, Montenegro

Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije / Physical Planning Institute of Dubrovnik-Neretva County, Croatia

Partneri / Partners

Expeditio – Centar za održivi prostorni razvoj / Center for Sustainable Spatial Development, Kotor
Kulturno zavičajno udruženje Napredak Gornja Lastva / Cultural Heritage Association NAPREDAK Gornja Lastva, Tivat

DUNE - Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije / Dubrovnik Neretva County Regional Development Agency, Dubrovnik

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Dubrovačko-neretvanske županije / Public Institution for the Management of Protected Natural Values in the Dubrovnik-Neretva County, Dubrovnik

Saradnici / Associates

Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Dubrovniku / Ministry of Culture, Conservation Department in Dubrovnik

Hrvatska sekcija ECOVAST-a – Europskog vijeća za sela i male gradove / Croatian Section of ECOVAST – European Council for the Village and the Small Town

Ustanova Centar za Regionalne aktivnosti programa prioritetnih akcija / Institution Priority Actions Programme Regional Activity Centre Split of a Mediterranean Action Plan

Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore / Administration for Cultural Properties Protection of Montenegro, Ministry of Sustainable Development and Tourism of Montenegro

SEE Heritage mreža - Mreža za nasljeđe Jugoistočne Evrope / South East European (SEE) Heritage Network

Ova publikacija je izrađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost partnera koji implementiraju projekat "Baština-Pokretač razvoja" i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of the partners implementing the project "Heritage-Driver of Development" and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Project is funded by
the European Union

Projekat „Baština – pokretač razvoja” sprovodi se u okviru Programa prekogranične saradnje između Hrvatske i Crne Gore, u sklopu komponente II Instrumenta za pretprijetupnu pomoć EU (IPA).

The project "Heritage – Driver of Development" is implemented within Cross-border programme Croatia-Montenegro, under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA), Component II.

Izdavači knjige u Crnoj Gori:

Opština Tivat

Kulturno zavičajno udruženje Napredak Gornja Lastva, Tivat

Expeditio - Centar za održivi prostorni razvoj, Kotor

Prevod: Vesna Leković

Stručna redakтура: Marija Nikolić, Aleksandra Kapetanović

Štampa: Biro Konto, Igalo

Tiraž: 500

Godina izdanja: 2015

ISBN 978-9940-9370-2-7

9 789940 937027 >

CIP - Каталогизација у публикацији

Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9370-2-7 (Opština Tivat)

ISBN 978-9940-9339-2-0 (Kulturno zavičajno udruženje «Napredak» Gornja lastva)

ISBN 978-9940-502-16-4 (EXPEDITIO - Centar za održivi prostorni razvoj)

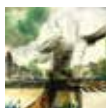
COBISS.CG-ID 26500112

The Charter of European Planning Barcelona 2013

The Vision for Cities and Regions - Territoires of Europe in the 21st Century
approved by the General assembly of Barcelona the 22th april 2013

Evropska povelja o prostornom planiranju Barselona 2013

Vizija evropskih gradova i regiona - teritorija u 21. vijeku
koju je odobrila Generalna skupština u Barseloni 22. aprila 2013.

Ilustracije
Yves Fauvel

About ECTP-CEU

Founded in 1985, ECTP-CEU (European Council of Spatial Planners - Conseil Européen des Urbanistes) brings together more than 27 professional town planning associations and institutes from 25 European countries as well as corresponding members. It is an umbrella association providing its members with a common framework to promote the visibility, recognition of the important societal role and practice of planning and urban development in Europe and its teaching, continuing professional development and the definition of professional responsibilities.

ECTP-CEU sets standards of education and conduct for the planning profession; engages in dialogue with local, national and European government, identifies, and rewards examples of good planning all over Europe in particular through its "Awards".

O ECTP-CEU

Evropski savjet urbanista (ECTP-CEU – Conseil Européen des Urbanistes), osnovan 1985. godine, okuplja više od 27 profesionalnih udruženja i instituta za prostorno planiranje iz 25 evropskih zemalja, kao i njihove članove/ce. Savjet djeluje kao krovo udruženje koje svojim članovima/cama obezbjeđuje zajednički okvir za promovisanje vidljivosti, prepoznavanje važne društvene uloge i prakse planiranja i urbanog razvoja u Evropi i njegovog učenja, kontinuiranog stručnog usavršavanja i definisanja profesionalnih odgovornosti.

ECTP-CEU postavlja obrazovne, kao i standarde ponašanja u okviru planerske profesije; uključuje se u dijalog s lokalnim, nacionalnim i evropskim vlastima, identifikuje i nagrađuje primjere dobrog planiranja širom Evrope, naročito kroz svoje „Nagrade“.